

HỘI CHỮ THẬP ĐỎ VIỆT NAM

TÀI LIỆU

TRUYỀN THÔNG VẬN ĐỘNG HIẾN MÔ VÀ BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

(Dành cho cán bộ, hội viên, tình nguyện viên Chữ thập đỏ)

HÀ NỘI, THÁNG 12 NĂM 2020

HỘI CHỮ THẬP ĐỎ VIỆT NAM

TÀI LIỆU
TRUYỀN THÔNG VẬN ĐỘNG HIẾN MÔ
VÀ BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

(Dành cho cán bộ, hội viên, tình nguyện viên Chữ thập đỏ)

“Cho đi là còn mãi”

Hà Nội, tháng 12 năm 2020

MỤC LỤC

LỜI GIỚI THIỆU	6
Phần I. Một số thông tin cơ bản về hiến mô, bộ phận cơ thể người	8
Phần II. Nội dung cơ bản về chính sách, pháp luật hiến mô, bộ phận cơ thể người ở Việt Nam	36
Phần III. Hoạt động truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người	52
PHỤ LỤC:	
1. Các cơ sở y tế có chức năng lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người	59
2. Cơ sở pháp lý của việc hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người	61
3. Mẫu đơn đăng ký	65

CHỈ ĐẠO BIÊN SOẠN

TS.BS.Trần Quốc Hùng

Phó Chủ tịch

Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam

BAN BIÊN SOẠN

BS. Lê Gia Tiến

Trưởng Ban Chăm sóc sức khỏe

Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam

ThS. Nguyễn Hoàng Phúc

Phó Giám đốc Trung tâm Điều phối Quốc gia
về ghép bộ phận cơ thể người

ThS. Đoàn Văn Thái

Chuyên viên cao cấp

Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam

Nhà báo **Nguyễn Thị Phượng Hoàng**

Trung tâm Điều phối Quốc gia
về ghép bộ phận cơ thể người

ThS. Phạm Thị Quyên

Chuyên viên Ban Chăm sóc sức khỏe

Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam

LỜI GIỚI THIỆU

Sự phát triển của y học thế giới đã làm cuộc sống con người thay đổi kỳ diệu. Từ chỗ con người có thể bị chết do một bộ phận cơ thể nào đó bị bệnh, hỏng, con người lại có thể được tái sinh sự sống của mình khi được cấy, ghép một mô, bộ phận cơ thể của người nào đó hiến tặng...

Nhu cầu ghép mô, bộ phận cơ thể người ở Việt Nam rất lớn. Cả nước hiện có khoảng 6.000 người bị suy thận mãn cần được ghép thận, 1.500 người có chỉ định ghép gan ở một số bệnh viện lớn khu vực Hà Nội; khoảng 300.000 người khiếm thị do các bệnh lý giác mạc và trên 6.000 người đang chờ được ghép giác mạc trên phạm vi cả nước cùng hàng ngàn người chờ được ghép tim, phổi... Tuy vậy, Việt Nam đang thiếu trầm trọng nguồn mô, tạng để cấy ghép, nhiều bệnh nhân đã phải chết trong thời gian chờ ghép. Vì thế, truyền thông vận động hiến tặng mô, bộ phận cơ thể người nhằm tạo nguồn người hiến, đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể là nhiệm vụ quan trọng của Ngành Y tế và các tổ chức liên quan. Trong tổng thể các hoạt động có ý nghĩa này, Hội Chữ thập đỏ Việt Nam với chức năng và nhiệm vụ được giao, đã tổ chức nhiều hoạt động tuyên truyền vận động người dân tham gia hiến mô và bộ phận cơ thể người.

Để cung cấp những thông tin, kiến thức cơ bản về hiến mô, bộ phận cơ thể người tới cán bộ, hội viên, tình nguyện viên và người dân, Hội Chữ thập đỏ Việt Nam phối hợp với Trung tâm Điều phối Quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người ban hành tài liệu truyền thông về hiến mô và bộ phận cơ thể người. Tài liệu gồm 03 phần chính:

i) Một số thông tin cơ bản về hiến mô, bộ phận cơ thể người (gồm: tình hình hiến mô, bộ phận cơ thể người trên thế giới và ở Việt Nam; Quan niệm của các tôn giáo về hiến mô, bộ phận cơ thể người; Vai trò của Hội Chữ thập đỏ Việt Nam trong truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người); *ii)* Nội dung cơ bản về chính sách, pháp luật hiến mô, bộ phận cơ thể người ở Việt Nam; và *iii)* Hoạt động truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người. Tài liệu cũng cung cấp thông tin các cơ sở y tế có chức năng lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và mẫu đơn đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người trong phần Phụ lục. Tham gia biên soạn tài liệu cùng nhóm chuyên gia của Hội Chữ thập đỏ Việt Nam còn có các chuyên gia của Bộ Y tế, Trung tâm Điều phối Quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người, Trung tâm Đào tạo cán bộ Hội Chữ thập đỏ Việt Nam và các đơn vị liên quan. Tài liệu có sử dụng tư liệu và hình ảnh của một số tác giả.

Trong lần đầu ban hành tài liệu, mặc dù đã hết sức cố gắng nhưng chắc chắn vẫn còn nhiều thiếu sót. Chúng tôi rất mong nhận được ý kiến đóng góp của độc giả, để lần tái bản sau tài liệu được hoàn chỉnh hơn.

BAN BIÊN SOẠN

PHẦN I

MỘT SỐ THÔNG TIN CƠ BẢN VỀ HIẾN MÔ VÀ BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

I. TÌNH HÌNH HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI TRÊN THẾ GIỚI VÀ Ở VIỆT NAM

1. Tình hình hiến mô, bộ phận cơ thể người trên Thế giới

Ghép mô, bộ phận cơ thể người là phương pháp điều trị cuối cùng và hiệu quả cho người bệnh bị hỏng mô hoặc bộ phận cơ thể không hồi phục được. Cho đến nay, kỹ thuật này ngày càng phát triển không ngừng và được ghi nhận là một trong những thành tựu quan trọng nhất của y học thế giới; là 1 trong 10 phát minh về khoa học kỹ thuật làm thay đổi cuộc sống của nhân loại trong thế kỷ 20. Từ năm 1954, thế giới đã thành công trong ghép thận; năm 1966: ghép tụy, gan, tim, ruột và thành công trong ghép tim, phổi những năm 1981 đến 1983. Hàng năm, trên thế giới có hàng triệu người được ghép mô, bộ phận cơ thể người. Lượng bệnh nhân được ghép mô, bộ phận cơ thể người cũng ngày càng gia tăng qua các năm. Nhu cầu cần ghép mô, bộ phận cơ thể người ngày càng lớn. Tuy nhiên, đang có sự chênh lệch giữa số ca ghép mô, bộ phận cơ thể người tại các khu vực trên thế giới khác nhau và có sự chênh lệch lớn giữa nhu cầu được ghép mô, bộ phận cơ thể người với nguồn mô, bộ phận cơ thể người được hiến tặng.

Tại phiên họp ngày 16/12/1966, Đại Hội đồng Liên hợp quốc đã thông qua Công ước quốc tế về các quyền kinh tế, văn hoá và xã hội (viết tắt tiếng Anh là CESCR) và Công ước quốc tế về các quyền dân sự, chính trị (viết

tất tiếng Anh là CCPR) liên quan đến việc hiến tạng mô, bộ phận cơ thể người và các công ước này có hiệu lực từ ngày 23/3/1976. Việt Nam gia nhập 02 Công ước này ngày 24/9/1982.

Hội đồng Châu Âu đã thông qua Công ước về bảo vệ quyền con người và nhân phẩm con người trong việc ứng dụng các tiến bộ y học và sinh học ngày 4 tháng 4 năm 1997 (gọi tắt là Công ước OVIEDO). Công ước này đã đưa ra nguyên tắc cơ bản như: bắt buộc phải có sự đồng ý của đương sự; quyền được thông tin đối với cả người hiến và người nhận. Ngoài ra, Liên minh Châu Âu đã ban hành Chỉ thị 2004/23 về thiết lập các tiêu chuẩn chất lượng và an toàn áp dụng đối với các hoạt động hiến, lấy, kiểm soát, xử lý, bảo quản, lưu trữ, phân phối mô và bộ phận cơ thể người...

Các Công ước quốc tế và khu vực về hiến, ghép mô, bộ phận cơ thể người có vai trò quan trọng về nhiều mặt, đảm bảo cho các hoạt động này diễn ra hiệu quả, mang ý nghĩa nhân đạo sâu sắc, đồng thời chính những quy định mang tính nguyên tắc về vấn đề này đã đưa ra các tiêu chuẩn để các quốc gia nghiên cứu xây dựng pháp luật nước mình về hiến mô, bộ phận cơ thể người.

2. Tình hình hiến mô, bộ phận cơ thể người ở Việt Nam

Tại Việt Nam, kỹ thuật ghép mô, bộ phận cơ thể người xuất phát chậm hơn nhiều so với Thế giới, nhưng đã đạt được thành tựu ấn tượng. Với sự cố gắng phi thường của các chuyên gia ngành y tế và sự tiến bộ vượt bậc nền y học Việt Nam, từ năm 1992 Việt Nam đã thành công trong ghép thận, ghép gan năm 2004, ghép tim năm

2010, ghép thận, tụy năm 2014, ghép phổi năm 2017 và ghép ruột, chi thể vào năm 2020¹...

Nhu cầu ghép mô, bộ phận cơ thể người ở Việt Nam rất lớn. Theo thống kê của ngành Y tế năm 2006 khi xây dựng Luật Hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và hiến, lấy xác, thì có khoảng 6.000 người bị suy thận mãn cần được ghép thận, trên 1.500 người có chỉ định ghép gan, khoảng 300.000 người mù do các bệnh lý giác mạc và trên 6.000 người đang chờ được ghép giác mạc, hàng trăm người chờ được ghép tim, phổi... Cũng theo khảo sát của Trung tâm Điều phối Quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người năm 2016, khi nghiên cứu nhu cầu ghép thận của bệnh nhân suy thận mãn tại 12 cơ sở chạy thận nhân tạo thuộc 12 quận nội thành Hà Nội, đã ghi nhận 2.083 người có chỉ định cần ghép thận thay thế; hàng ngàn người được chỉ định ghép gan, tim... Nếu có đủ nguồn mô, tạng để ghép thì đó sẽ là món quà vô giá giúp hồi sinh cuộc sống cho nhiều người bệnh, giảm gánh nặng cho hàng ngàn gia đình và gánh nặng cho xã hội.

Các hoạt động truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người đã được một số cơ quan, tổ chức tích cực thực hiện trong những năm qua, nhất là các cơ sở y tế tuyến Trung ương, các cơ quan truyền thông. Số người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người tăng hằng năm².

---

¹ Theo số liệu của Trung tâm Điều phối Quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người, trong giai đoạn từ 2013 đến 30/7/2020, tại Việt Nam đã có 4.223 ca được ghép bộ phận cơ thể người, trong đó: ghép thận 3.967 ca, ghép gan: 212 ca, ghép tim: 35 ca, ghép phổi: 7 ca, ghép thận-tụy: 1 ca và ghép tim-phổi: 1 ca.

² Trong giai đoạn từ năm 2014 đến tháng 11/2020, đã có 38.836 người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể khi còn sống hoặc sau khi chết, chết não

Tuy nhiên, hoạt động truyền thông, vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người còn diễn ra nhỏ lẻ, theo đợt, hiệu quả chưa cao; cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ cho việc hiến mô, bộ phận cơ thể người chưa được đầu tư thỏa đáng, chưa ngang tầm với năng lực ghép mô, bộ phận cơ thể người của các cơ sở y tế; thủ tục hiến tặng, chính sách đối với người, gia đình người hiến mô, bộ phận cơ thể người còn bất cập...

II. QUAN NIỆM CỦA TÔN GIÁO VÀ MỘT SỐ TỘC NGƯỜI VỀ HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

Một trong những khó khăn khiến nguồn mô tạng hiến tặng còn quá ít so với nhu cầu đó có thể là do sự sợ hãi và quan niệm của mọi người về cái chết toàn thân. Có rất nhiều khó khăn trong việc hiến tặng mô, bộ phận cơ thể người khi còn sống hoặc sau khi chết, chết não. Nguyên nhân chủ yếu là do nhận thức về việc hiến tặng mô, bộ phận cơ thể người còn hạn chế, hiểu biết về chết não còn nghèo nàn và đặc biệt, quan điểm về cái chết toàn thân còn khá nặng nề trong cộng đồng.

1. Quan niệm của Phật giáo về hiến mô, bộ phận cơ thể người

Đức Phật khích lệ hãy hiến tặng bằng lòng từ bi. Trả lời câu hỏi «Liệu rằng trong đạo Phật có điều răn nào là người theo đạo Phật không được hiến mô, bộ phận cơ thể người, hiến xác khi chết hay không?», Thượng tọa Thích Nhật Từ, Ủy viên Hội đồng Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam, Phó Viện trưởng – Tổng Thư ký Viện Nghiên cứu

---

(trong đó: năm 2014: 265 người, 2015: 3.286 người, năm 2016: 3.184 người, năm 2017: 5.127 người, năm 2018: 8.132 người, năm 2019: 10.838 người và 11 tháng năm 2020: 8.004 người).

Phật học Việt Nam cho biết: Triết lý Phật giáo không ngăn cấm những hành động từ bi và nhân văn cao cả như hiến mô, hiến bộ phận cơ thể người cho y học. Trong Phật giáo có khái niệm bố thí nội tài bên cạnh bố thí các tài sản vật chất, bố thí tri thức và bố thí niềm vui, không sợ hãi. Khái niệm nội tài trong triết học Phật giáo bao gồm toàn bộ sự sống trên cơ thể con người và ở mức độ mà y học ngày nay quan tâm là những tri phần trực thuộc trong sự sống này bao gồm hiến mô và hiến bộ phận cơ thể cho y học. Phật giáo về bản chất, cả lý thuyết và thực tiễn đều khích lệ việc hiến mô, bộ phận cơ thể người, vì đó là sự bố thí nội tạng.”Vào thời điểm khi Đức Phật đề cập đến sự khích lệ, bố thí nội tài thì nhiều người không hiểu là Ngài nói đến điều gì, vì khi đó y học chưa tiến bộ như ngày nay. Khi y học phát triển thì tầm nhìn của Đức Phật về khích lệ lòng nhân ái mang lại sự sống là rất sâu sắc. Do đó những người tu học Phật có được thuận lợi ở chỗ là đã được Đức Phật khích lệ hãy hiến tặng bằng lòng từ bi lớn, bằng thái độ vô ngã lớn, bằng sự quan hoài lớn đối với những ai có nhu cầu lấp ghép để sự sống của họ có thể tái sinh thêm một lần nữa ngay trong kiếp sống này”- Thượng tọa lý giải. Do đó, Thượng tọa cho rằng, chương trình vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người với triết lý Phật giáo và nhiều tăng ni, Phật tử trong nước cũng như người Việt Nam ở nước ngoài hăng hái hưởng ứng. Việc hiến mô, bộ phận cơ thể người vì vậy đã có những bước tiến rất tích cực.

Sai lầm khi nghĩ “Chết phải toàn thân”: Vấn đề lớn nhất khiến nhiều người chưa sẵn sàng cho việc hiến mô, bộ phận cơ thể người khi chết não là quan niệm “Chết toàn thân” ăn sâu bao đời. Về vấn đề này, Thượng tọa Thích Nhật Từ khẳng định, việc cho rằng, hiến mô, bộ

phận cơ thể người cho y học sẽ dẫn đến kết quả không toàn vẹn trong kiếp sau là quan niệm hoàn toàn sai lầm. Trong quan niệm của Phật giáo, việc hiến mô, bộ phận cơ thể người hoàn toàn không có trở ngại gì cho tiến trình tái sinh của người chết sau đó mà ngược lại nó còn có những “quả phúc” rất đáng kể. Do vậy, những người quan tâm đến hạnh phúc của cuộc sống nên tình nguyện hiến mô, bộ phận cơ thể người mà Đức Phật gọi là bố thí nội tài. Thượng tọa lý giải cặn kẽ: «Không có cách chết nào với các hình thức tống táng nào mà dẫn đến sự toàn thân được. Nếu có chẳng thì cũng chỉ là tạm thời thôi. Hình thức tống táng chúng ta thấy trong mấy nghìn năm lịch sử đã sử dụng phổ thông nhất là thổ táng và những loại gỗ quý có thể giữ thi thể người chết trong vòng vài chục năm thì các loại gỗ làm linh cữu thông thường chỉ có thể giữ thi thể trong vòng vài năm là tan rã, trở thành tro bụi. Ngày nay có phương pháp hỏa táng, trong vòng 4-6 tiếng thi thể con người cũng trở thành tro bụi nhanh hơn³.

Theo Đại đức Thích Bản Quyền (Trụ trì chùa Phúc Long, Hải Phòng), do văn hóa, quan niệm của người Việt xưa nay cho rằng, chết phải toàn thân, như thể linh hồn mới còn nguyên vẹn. Tuy nhiên, trong đạo Phật thì không hề có quan niệm đó “Ngày xưa khoa học chưa tiến bộ nên người ta nghĩ sống sao chết vậy. Sống nguyên vẹn thì chết cũng phải nguyên vẹn. Kiếp sau được đầu thai thành người thông minh, trí tuệ, lành lặn. Nhưng thực tình không phải vậy. Theo quan niệm nhà Phật thì đó là còn mê, còn chưa

---

³ <https://suckhoedoisong.vn/truyen-hinh-truc-tuyen-hien-tang-cho-di-la-con-mai-n125782.html>; <http://vnhot.vn/article/thuong-toa-thich-nhat-tu-phat-giao-khuyen-khich-viec-hien-mo-tang>

giác ngộ; mà chưa giác ngộ thì còn đau khổ, phiền não, khó lòng siêu thoát vãng sinh. Còn nếu hiến tặng được, giúp đỡ ai được thì đó là điều đáng quý và nên làm. Nếu lấy bộ phận của mình ban tặng cho người khác để người ta sống thêm, thọ thêm, minh mẫn thêm, thoát khỏi khổ đau thì còn gì đẹp đẽ hơn!”. Nếu hành động hiến tặng mô, bộ phận cơ thể người trái với đạo đức truyền thống, trái với tính nhân văn, nhân đạo thì không nhà nước và tôn giáo nào khuyến khích nhân dân thực hiện.

2. Quan niệm của Công giáo về hiến mô, bộ phận cơ thể người

Giáo hoàng Pope John Paul II⁴ cũng là người rất ủng hộ việc hiến mô, bộ phận cơ thể người. Ngài đã gửi điện mừng tới Hội nghị quốc tế lần thứ 1 về hiến tặng (năm 1991) với thông điệp: “Nhà thờ Thiên chúa giáo sẽ thúc đẩy một sự thật rằng cần có những người hiến tặng và những người Thiên chúa giáo sẽ chấp nhận điều này như là một thử thách lòng hào hiệp và tình anh em”.

Nhìn chung, các bậc tu hành, các vị chức sắc tôn giáo, những người có tiếng nói trong đời sống tâm linh đều khẳng định, trong các tôn giáo chính thống hiện nay trên

---

⁴ Giáo hoàng Pope John Paul II (Gioan Phaolô II hay Gioan Phaolô Đệ Nhị), 18/5/1920 - 02/4/2005, là vị giáo hoàng thứ 264 của Giáo hội Công giáo Rôma và là người lãnh đạo tối cao của Vatican kể từ ngày 16 tháng 10 năm 1978. Cho đến khi qua đời, triều đại của ông đã kéo dài hơn 26 năm và trở thành triều đại Giáo hoàng dài thứ hai trong lịch sử hiện đại, sau triều đại dài 32 năm của Giáo hoàng Piô IX. Cho đến hiện tại, ông là vị Giáo hoàng duy nhất người Ba Lan và là Giáo hoàng đầu tiên không phải người Ý trong gần 500 năm, kể từ Giáo hoàng Adrianô VI năm 1520. Ông được tạp chí TIME bình chọn là một trong bốn người có ảnh hưởng lớn nhất thế kỷ 20 và cả những năm đầu thế kỷ 21.

thế giới nói chung và ở Việt Nam nói riêng, không có một tôn giáo nào nói về cái “Chết toàn thân”, “Không tôn giáo nào nói rằng hiến tặng mô, tạng là điều không nên và cũng không có tư tưởng tôn giáo nào cho rằng người hiến tặng mô, tạng là sẽ không được lên “Thiên đường” hay về với cảnh giới an vui của Chúa - Phật... Ngược lại, chính các bậc tu hành, các nhà sư, các linh mục... đều nói rằng trong giáo lý của đạo Phật, đạo Thiên chúa...việc hiến tặng mô, bộ phận cơ thể người là một nghĩa cử vô cùng cao đẹp, một việc làm bổ thí trên hành trình tâm linh của mỗi người.

3. Quan niệm của một số tộc người về hiến mô, bộ phận cơ thể người

Không ít tộc người cho rằng “Trần sao âm vậy” nên nghĩ sau khi chết phải toàn thân, nếu hiến tặng đi một phần cơ thể, dù là sau khi chết cũng sẽ ảnh hưởng tới con người ở thế giới “cõi âm”.

Người Ai Cập cổ thường quan niệm kiếp sống dương gian và thế giới bên kia là liền mạch, nối tiếp nhau, vì vậy, trước khi các Pharaon⁵ qua đời thường làm kim tự tháp, trong đó chứa nhiều ngọc ngà châu báu và khi đưa thi thể vào thì toàn bộ hoàng hậu, cung tần đều chôn sống theo.

Người Việt Nam thì có quan niệm trần sao âm vậy, nên khi chết lạnh lặn thì kiếp sau mới lạnh lặn. Dù các quan niệm trên có dị biệt nhưng thống nhất khi cho rằng mối quan hệ giữa hai kiếp là giống nhau. Đó là sự ngộ nhận cần được tháo gỡ. Người Trung Hoa coi rằng “Sinh ký, tử quy”

---

⁵ Pharaon (tiếng Copt: nppo Pərrō; phiên âm tiếng Việt: Pharaông; trong tiếng Ai Cập cổ có nghĩa là «ngôi nhà vĩ đại») là tước hiệu chỉ các vị vua của Ai Cập cổ đại từ Vương triều thứ Nhất cho đến khi bị Đế Quốc La Mã thôn tính năm 30 TCN.

- chết vĩnh hằng, sống tạm bợ. Cơ thể của chúng ta ở kiếp này lệ thuộc vào nhân quả ở kiếp trước thông qua gen di truyền. Ở kiếp sau lệ thuộc vào gen di truyền của cha mẹ ở kiếp sau và bị chi phối bởi nhân quả của kiếp này. Khi một người phát tâm hiến tạng có thể cứu từ 3-13 người, giúp những người đó có cơ hội tái sinh ngay trong kiếp sống này. Vì vậy họ tạo ra quả phúc, sức khỏe và tuổi thọ ở kiếp sau. Dựa vào điều này, người hiến bộ phận cơ thể sẽ có phước tướng ở ngay kiếp này và sau khi tái sinh sẽ rất hài lòng về sức khỏe, ngoại hình. Quan niệm ngộ nhận về việc thân thể vật lý ở kiếp này và kiếp sau giống nhau là đáng tiếc, thành đả cảnh về nhận thức cũng như hành vi hiến mô, bộ phận cơ thể người hiện nay.

Xa xưa tại Tây Tạng mà ngày nay một số bộ tộc tại khu vực này vẫn còn sử dụng là điều táng, tức là biến thi thể người chết trở thành phương tiện trong ngày hôm đó cho các loài động vật ăn thi thể này để chúng không có cơ hội và không cần giết các con vật nhỏ hơn. Như vậy là người Tây Tạng xa xưa đã nhìn thấy được rằng thi thể tương chừng như vô dụng, vốn có thể tạo ra sự đau buồn về sinh lý tử biệt lại có thể trở thành hữu dụng để cứu lấy các con vật khác. Cách đó người ta còn gọi là lâm táng, tức là treo thi thể ở trong rừng, những trường hợp để ngoài trời thì gọi là thiên táng. 3 phương pháp tổng táng này đều làm cho cơ thể không còn nguyên vẹn. Do đó, việc cho rằng, hiến mô, bộ phận cơ thể người cho y học sẽ dẫn đến kết quả không toàn vẹn trong kiếp sau là quan niệm hoàn toàn sai lầm”.

Như vậy, không có tôn giáo nào cho rằng phải chết toàn thân và cũng không có tôn giáo nào cổ súy cho việc chết toàn thân. Ngay cả Myanmar, Srilanka, Singapore, Thái Lan, Đài Loan, Hàn Quốc, Nhật Bản, những đất

nước có nền văn hóa rất gần với chúng ta cũng không hề có quan niệm về cái chết toàn thân như vậy.

“Khi bạn chết đi điều đó chưa phải là kết thúc.

Những món quà mà bạn để lại thông qua việc hiến tặng mô, bộ phận cơ thể sẽ là cơ hội sống cho rất nhiều người trong đó có những người bạn chưa hề quen biết. Dù bạn không muốn thì bạn vẫn trở thành “bất tử”, bạn không muốn trở thành anh hùng thì bạn vẫn là “anh hùng” trong trái tim của họ và của rất nhiều người đang sống. Bởi

vậy, “Đừng bao giờ nghĩ mình không đủ sức khỏe hoặc quá già để đăng ký hiến tặng mô, bộ phận cơ thể sau khi chết, chết nào”.

Khi một người nào đó cho đi một phần cơ thể mình để cứu giúp, đem lại sự sống cho người khác thì người ấy đã trở thành bất tử, thành anh hùng trong trái tim những người còn sống. Hiến tặng mô, bộ phận cơ thể người là một hành động đẹp, là món quà tặng cuộc sống vô giá, là chìa khóa hóa giải nỗi đau, là một trong những giải pháp hữu hiệu giảm sức ép cho xã hội, cho ngành y tế, quỹ bảo hiểm y tế...

III. HOẠT ĐỘNG TRUYỀN THÔNG VẬN ĐỘNG HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

1. Căn cứ pháp lý để Hội tham gia truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người

Luật hoạt động Chữ thập đỏ quy định hoạt động chữ thập đỏ về hiến mô, bộ phận cơ thể người và hiến xác là hoạt động tuyên truyền về ý nghĩa, mục đích nhân đạo của việc hiến mô, bộ phận cơ thể người và hiến xác (Khoản 2, Điều 10, Luật hoạt động Chữ thập đỏ năm 2008).

Điều lệ Hội Chữ thập đỏ Việt Nam (*ban hành kèm theo Quyết định số 282/QĐ-TTg, ngày 8/3/2018 của Thủ tướng Chính phủ*), trong đó có nội dung quy định chức năng nhiệm vụ của Hội Chữ thập đỏ Việt Nam: “Vận động cán bộ, hội viên, tình nguyện viên, thanh, thiếu niên Chữ thập đỏ và các tầng lớp nhân dân trong và ngoài nước tham gia hoạt động chữ thập đỏ về cứu trợ khẩn cấp và trợ giúp nhân đạo; tham gia phòng ngừa, ứng phó thảm họa; chăm sóc sức khỏe dựa vào cộng đồng; sơ cấp cứu ban đầu; vận động hiến máu nhân đạo, hiến mô, bộ phận cơ thể người và hiến xác; tìm kiếm tin tức thân nhân thất lạc do chiến tranh, thiên tai, thảm họa; tuyên truyền các giá trị nhân đạo...”.

Chỉ thị số 18/CT-TTg ngày 9/7/2018 của Thủ tướng Chính phủ về nâng cao hiệu quả công tác nhân đạo và hoạt động Chữ thập đỏ trong tình hình mới “Chủ động tham mưu cấp ủy đảng, chính quyền chủ trương, biện pháp triển khai các hoạt động xã hội nhân đạo, hiến máu, hiến mô tạng nhân đạo, chăm sóc sức khỏe dựa vào cộng đồng, sơ cấp cứu, phòng ngừa, ứng phó thảm họa và xây dựng cộng đồng an toàn”.

Nghị quyết liên tịch số 03/NQLT- BYT- HCTĐ giữa Bộ Y tế và Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam ngày 16/11/2010 về việc “Phối hợp thực hiện công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân, giai đoạn 2011-2020”, trong đó có nội dung truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người.

2. Hoạt động của Hội trong vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người

Hội Chữ thập đỏ Việt Nam tham gia công tác tuyên truyền vận động hiến giác mạc lần đầu tiên từ năm 2008⁶; đã tổ chức các hoạt động truyền thông vận động hiến giác mạc tại cộng đồng và qua các kênh VTV1, VTV3, O2TV...; trong giai đoạn từ 2008 đến 2017, Hội đã vận động được 94.792 người đăng ký hiến giác mạc, 242 người đã hiến giác mạc sau khi qua đời, tạo nguồn giác mạc ghép thành công cho 148 người bệnh; 2.788 người đã tình nguyện đăng ký hiến xác.

Hiện nay, Hội Chữ thập đỏ Việt Nam cử đại diện của Hội tham gia Ban chấp hành Hội vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người quốc gia; tích cực tuyên truyền, vận động các tầng lớp nhân dân đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người. Các hoạt động nổi bật là: tuyên truyền nâng cao kiến thức cho người dân về hiến mô, bộ phận cơ thể người; hướng dẫn và hỗ trợ người có nguyện vọng hoặc gia đình người có nguyện vọng tiến hành các thủ tục hiến

---

⁶ Trung ương Hội phối hợp với tổ chức ORBIS quốc tế triển khai dự án “Truyền thông vận động hiến giác mạc tại Việt Nam” từ tháng 11/2007 đến hết năm 2010 tại 10 tỉnh, thành phố; đã tập huấn được 3.500 tình nguyện viên tuyên truyền, vận động hiến giác mạc, tổ chức tuyên truyền hiến giác mạc tới hàng triệu người.

mô, bộ phận cơ thể người thực hiện ước nguyện của mình; hỗ trợ tâm lý, sinh kế đối với gia đình người hiến mô, bộ phận cơ thể người sau khi hiến hoặc sau khi họ qua đời; tổ chức tôn vinh những người, gia đình họ và các tập thể có thành tích xuất sắc trong vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người.

3. Một số câu chuyện cảm động về hiến, ghép mô, bộ phận cơ thể người

Công tác vận động đăng ký hiến mô, và bộ phận cơ thể người là một trong các nhiệm vụ trọng tâm của Hội Chữ thập đỏ tỉnh Ninh Bình. Xác định đây là nhiệm vụ khó, rất khó, chính vì vậy Hội Chữ thập đỏ tỉnh đã cử cán bộ đi tập huấn, tiếp thu kiến thức, kinh nghiệm trong công tác truyền thông, vận động; đồng thời phối hợp tổ chức tập huấn cho đội ngũ cán bộ, hội viên, tình nguyện viên Chữ thập đỏ từ tỉnh đến cơ sở, nhằm nâng cao kiến thức, kỹ năng vận động người dân tham gia đăng ký, hiến mô, tạng. Với phương châm truyền thông, vận động “Mưa dầm thấm lâu”, sau một thời gian người dân từng bước thấu hiểu ý nghĩa của việc hiến mô và bộ phận cơ thể người để cứu người; sự nhiệt tình, tích cực của cán bộ, hội viên, tình nguyện viên Chữ thập đỏ tỉnh Ninh Bình đã được đền đáp, năm 2007 bà Nguyễn Thị Hoa ở xã Cồn Thoi, huyện Kim Sơn đã tình nguyện hiến giác mạc.

Đây là trường hợp đầu tiên của tỉnh nhà cũng như Việt Nam tình nguyện hiến giác mạc, là bước ngoặt, mở ra tương lai cho các bệnh nhân đang chờ ghép giác mạc. Bà Nguyễn Thị Hoa thuộc xã Cồn Thoi, huyện Kim Sơn sau khi qua đời, đem lại ánh sáng, niềm hạnh phúc cho chị Nguyễn Thị Khuy là ca đầu tiên của Việt Nam hiến tặng giác mạc sau khi qua đời. Cụ đã để lại đôi mắt giúp

cho người khiếm thị có được ánh sáng, có được niềm hạnh phúc, mở ra cho người khiếm thị một chân trời mới, giảm đi bao khó khăn nhọc nhằn tủi nhục, giảm bớt gánh nặng cho gia đình, bản thân và cộng đồng. Nghĩa cử cao đẹp của cụ Hoa không chỉ giản đơn là như vậy mà nó còn có ý nghĩa nhân đạo nhân văn rất sâu sắc khơi dạy truyền thống nhân ái, đem lại sự tự hào cho bản thân người đã khuất, anh em dòng họ. Đến nay Ninh Bình đã có trên 15.000 người đăng ký hiến tặng giác mạc; Tính đến ngày 30/11/2020, đã có 396 người hiến giác mạc đem lại ánh sáng cho 792 người và 02 người hiến tặng duy trì sự sống cho 10 người. Là tỉnh đi đầu trong cả nước: Mười năm qua nhìn lại là cả một kho tàng về các câu chuyện ly kỳ và cảm động của những người hiến giác mạc, về gia đình người hiến và người nhận đã lưu lại cả những vần thơ, nhật ký như “ Đôi mắt của em” của Bác Trương Long xã Thượng Kiệm, Kim Sơn, bác Lê Văn Tú, xã Côn

Cụ Nguyễn Thị Hoa
Xã Côn Thoi, huyện Kim Sơn,
Tỉnh Ninh Bình

*Bà Nguyễn Thị Hoa, xã Côn Thoi,
huyện Kim Sơn, tỉnh Ninh Bình
hiến giác mạc*

Thoi,... khi tiễn biệt người vợ, người con thân yêu đi vào vĩnh hằng thì còn để lại cho đời đôi mắt ... Qua mười năm hoạt động vận động hiến tặng mô và bộ phận cơ thể người các Tỉnh nguyện viên Chữ thập

đỏ Ninh Bình có những khó khăn, nhọc nhằn của những người tình nguyện trong quá trình tuyên truyền vận động, họ là những Cha xứ, họ là những giáo dân là tình nguyện viên Chử thập đỏ đã đem lại cho đời niềm hạnh phúc, tự hào. Phong trào hiến mô và bộ phận cơ thể người hiện nay đang phát triển mạnh nhờ vào các điểm sáng này, hơn ai hết phong trào này càng phát triển bao nhiêu đồng tin vui đối với những người bệnh những người mù lòa, những bệnh nhân suy đa phủ tạng, đang nằm chờ chết tại các cơ sở y tế.

Rót nước mắt bé gái 7 tuổi tình nguyện hiến tặng giác mạc

Chiều 22/2/2018, bé gái Nguyễn Hải An học sinh trường tiểu học Tân Mai (trú tại thôn Tân Mỹ, quận Nam Từ Liêm, Hà Nội) qua đời vì căn bệnh u thần kinh đệm cầu não lan tỏa - một căn bệnh hiếm ở trẻ em và điều trị vô cùng khó khăn. Sau hơn một tháng điều trị tại bệnh viện nhưng không qua khỏi, mẹ bé và gia đình đã quyết định hiến tặng giác mạc của bé để trao ánh sáng cho những người khác. Nghĩa cử cao đẹp của bé Hải An và gia đình đã khiến nhiều người xúc động.

Trước khi bé Hải An qua đời, gia đình bé đã gọi điện đến Trung tâm điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người với nguyện vọng xin hiến tặng để cứu người khác. Tuy nhiên, quy định hiện hành chỉ nhận nguồn tạng hiến từ người đủ 18 tuổi trở lên, trong khi bé Hải An mới 7 tuổi. Nếu bé không thể tiếp tục sự sống thì chỉ có thể lấy hai giác mạc để đem lại ánh sáng cho hai người có bệnh lý giác mạc.

Là người trực tiếp đến nhận giác mạc của bé, bác sĩ Nguyễn Hữu Hoàng, Giám đốc Ngân hàng Mắt, Bệnh viện

Mắt Trung ương (Hà Nội) cho biết, trong hơn 10 năm đi làm chưa bao giờ anh thấy xúc động như thế. Chứng kiến hình ảnh người mẹ đặt nụ hôn lên trán cô bé đã từ giã cõi đời sau khi nói “Con tặng lại ánh sáng cho bạn khác nhé”, bác sĩ Hoàng thấy sống mũi cay cay.

Trong lễ tang của bé ngày 24/2, Bộ trưởng Y tế Nguyễn Thị Kim Tiến đã gửi lời từ biệt. Bộ trưởng viết: “Bé đã làm được một điều khó tin nhưng là sự thật”. Chiều 26/2, Bệnh viện Mắt Trung ương đã ghép giác mạc của bé Hải An hiến tặng cho một cụ bà 73 tuổi và một người đàn ông 42 tuổi.

Đặc biệt, điều khiến cho cộng đồng mạng xót xa và rơi nhiều nước mắt nhất, đó là sau khi lo xong xuôi hậu sự cho con, chị Dương - mẹ của bé Hải An bất ngờ đọc được những lời nhắn nhủ của con gái trong bảng ghi chú ở iPad. Bé viết nhiều, mỗi lời nhắn được bé chèn vào nhiều

*Hình ảnh bé Hải An
và mẹ*

bài ghi chú khác nhau: “Mẹ yêu ơi, mẹ gặp lại con chưa?”, “Mẹ ơi, mẹ nghe thấy tiếng tim con đập chưa?”, “Mẹ ơi, mẹ vẫn ổn chứ”, “Mẹ ơi, Bun để chưa, mẹ nhớ cho Bun ăn nhé”, “Mẹ nhớ ăn nhiều rau xanh, uống nhiều nước, đừng dùng thuốc ngủ nhé”, “Mẹ ơi, con yêu mẹ, mẹ cười đi nhé!”. “Mẹ ơi, mẹ chờ con 500 năm nhé”, “Mẹ ơi, con yêu mẹ, mẹ phải hạnh phúc nhé...”.

Kỷ lục hiến tạng của người đàn ông 43 tuổi ở Ninh Bình cứu 7 người

Ngày 27/12/2018, thông tin từ Bệnh viện Việt Đức cho biết, bệnh viện đã lập thêm một kỷ lục mới khi trở thành bệnh viện đầu tiên lấy và ghép 7 mô/tạng cho 6 người bệnh từ một người hiến. Người đàn ông ấy là anh Dương Hồng Quý (43 tuổi, chủ một hiệu kim hoàn ở Thành phố Ninh Bình).

Anh Quý phát hiện mình mắc bệnh về mạch máu não từ tháng 11/2018. Khi biết mình không thể qua khỏi, anh Quý đã gọi các thành viên trong gia đình mình tới và đưa ra đề nghị được hiến tạng để cứu sống những người khác. Khi anh Quý rơi vào tình trạng hôn mê sâu và được các bác sĩ tiên lượng không thể qua khỏi, vợ anh là chị Hoàng Thanh Phương và cả gia đình anh đã cùng liên hệ để xin được hiến tạng của anh cho y học. Gia đình anh Quý đã kết nối với Hội Chữ thập đỏ tỉnh Ninh Bình, kết nối với gia đình thiếu tá Lê Hải Ninh (thiếu tá Lê Hải Ninh đã từng hiến đa tạng vào tháng 2/2018) và sau đó liên hệ với Trung tâm Điều phối ghép tạng Quốc gia để đạt nguyện vọng.

Sau khi tiếp nhận thông tin, Trung tâm được biết bệnh nhân Dương Hồng Quý đang nằm tại Bệnh viện Bạch Mai. Ban Lãnh đạo Trung tâm đã quyết định phối hợp với Bệnh viện Bạch Mai, Bệnh viện Việt Đức để đưa bệnh nhân về Bệnh viện Việt Đức. Anh Dương Hồng Quý đã tặng lại tim, gan, phổi và 2 thận cho 5 người bệnh nặng đang chờ đợi. Trong đó toàn bộ lá phổi được Bệnh viện Việt Đức ghép cho thiếu niên 17 tuổi ở Hải Dương mắc bệnh mô bào ở phổi giai đoạn cuối, cơ thể suy kiệt chỉ còn 30kg. Trái tim của anh được ghép cho nam bệnh nhân 60 tuổi

bị giãn cơ tim giai đoạn cuối, nguy cơ cao tử vong trong vòng 1 tháng nếu không có tim ghép; Gan được ghép cho bệnh nữ 63 tuổi mắc u gan; 1 quả thận được ghép cho nam bệnh nhân 41 tuổi bị suy thận giai đoạn cuối, quả thận còn lại được chuyển vào Bệnh viện Nhi đồng 2, Thành phố Hồ Chí Minh ghép cho nam thiếu niên 15 tuổi. Mạch máu của anh Quý cũng được lưu trữ tại Ngân hàng mô ở Bệnh viện Việt Đức.

Trước khi các bác sĩ đưa anh đi, chị Phương (vợ anh Quý) đã cầm tay anh thật chặt và cúi xuống hôn anh. Bởi chị biết họ đã thực sự phải đến giờ phút chia ly. Chiều 26/12/2018 một bệnh nhân bị suy gan cấp được các bác sĩ Trung tâm ghép tạng Bệnh viện Việt Đức tiến hành ca ghép gan. Người cho gan là một người sống. Các bác sĩ đã lấy nửa phần gan của người này để ghép cho bệnh nhân. Ca phẫu thuật rất phức tạp do các mạch máu của phần gan lấy từ người hiến sống rất ngắn. Vì vậy, các bác sĩ phải sử dụng đoạn mạch máu của anh Quý đang lưu trữ ở Ngân hàng mô để nối dài mạch máu ghép gan cho bệnh nhân. Nhờ đó, ca phẫu thuật đã được thực hiện dễ dàng. Như vậy, Anh Quý là người Việt Nam đầu tiên hiến 6 mô, tạng để cứu 7 người.

Gia đình Anh Quý

Mẹ quyết sinh con ra để lấy tạng cho người khác

Đó là câu chuyện đậm tính nhân văn được GS.BS. Đông A, cố vấn chuyên môn Bệnh viện Nhi Đồng 2, Thành phố Hồ Chí Minh kể tại buổi thông tin đến báo giới ngày 24/12/2018 về trường hợp ghép thận xuyên Việt lần đầu tiên ở trẻ em từ người hiến chết não vừa được Bệnh viện này thực hiện thành công. Theo GS.BS. Đông A, có đôi vợ chồng đang mang thai nhưng được phát hiện thai vô não, đứa bé sinh ra cũng không thể sống được.

Trong sự đau khổ tột cùng, đôi vợ chồng này có một quyết định táo bạo hơn người và điều này cũng mang lại

hạnh phúc vô bờ bến cho họ. Đó là quyết giữ và nuôi thai phát triển bình thường cho đến ngày “Khai hoa nở nhụy”, sau đó hiến tạng của đứa trẻ sơ sinh này để cứu người khác đang mỗi mòn chờ chết do không có nguồn tạng đáp ứng. Và thế là hai người lớn được cứu sống từ 2 quả thận của đứa trẻ sơ sinh bất hạnh vừa lọt lòng. “Cho đi là còn mãi, thận của trẻ sơ sinh có thể cứu được người trưởng thành”, GS.BS. Đông A, chia sẻ.

Hạnh phúc của người phụ nữ hai lần được nhận giác mạc

Chị Tô Thị Thắm, xóm 1, xã Khánh Thủy (huyện Yên Khánh) hiện nay, khó có thể hình dung, mới 1 năm trước đây, chị là một người “mù dờ”, gặp rất nhiều khó khăn trong cuộc sống, đặc biệt trong chăm sóc, dạy dỗ con cái...

Năm nay 32 tuổi, nhưng chị đã có hơn 20 năm sống trong cảnh mù lòa. Những năm tháng học tiểu học, mắt chị Thắm bình thường như bao

bạn bè khác. Nhưng đến năm 2001, khi chị học lớp 7, tự nhiên thấy mắt cứ bị mờ dần đi. Đến cuối năm học lớp 7, chị không thể tiếp tục đến trường. Một mắt chỉ nhìn được trong khoảng cách 1m, mắt còn lại cũng không khá hơn là bao. Bắt buộc phải nghỉ học, thương con, mang hi vọng sẽ chữa lành đôi mắt cho chị, bố mẹ chị Thắm nhiều lần đưa con đến các bệnh viện tốt nhất về mắt của Trung ương để khám và điều trị. Tại đây, các bác sỹ kết luận chị bị viêm giác mạc chóp - một loại bệnh về mắt hiếm gặp thời điểm đó, đòi hỏi phải có sự kiên trì, kết hợp với nhiều biện pháp điều trị khác nhau may ra mới có tiến triển. Lúc này, do hoàn cảnh gia đình khó khăn, chị Thắm không có điều kiện để điều trị lành đôi mắt. Từ đó, do đôi mắt rất mờ, chị Thắm không có công việc ổn định. Hàng ngày chị phụ giúp việc nhà và loanh quanh với mấy việc đồng áng đơn giản. Đến năm 2013, sau khi sinh 2 con trai, cuộc sống đỡ khó khăn hơn, chị Thắm cùng chồng tính đến chuyện đi khám chữa mắt lại. Được bác sỹ Bệnh viện mắt Trung ương chẩn đoán, mắt chị có thể chữa trị được nếu ghép giác mạc thành công. Các bác sỹ cũng động viên chị đăng ký nhận giác mạc thông qua các chương trình từ thiện.

Đến giữa năm 2019, niềm vui đến với chị Thắm và gia đình khi chị nhận được thông tin từ Bệnh viện Mắt Trung ương, là có giác mạc phù hợp với chị. Ngay sau đó, giác mạc đầu tiên đã được các bác sĩ ghép cho chị thành công ở mắt phải, vào tháng 10/2019. Giác mạc thứ nhất được ghép rất phù hợp với người nhận, mắt phải chị Thắm phục hồi rất nhanh, chỉ vài tuần sau, chị có thể nhìn rõ mọi vật ở cách xa vài mét. Sau đó gần 1 năm, vào tháng 8/2020, niềm vui tiếp theo lại đến với chị Thắm, khi chị được tặng và ghép nốt giác mạc cho mắt trái còn lại. Đến nay, sau hơn 1 tháng ghép giác mạc thành công, đôi mắt của chị đã dần như người bình thường, có thể nhìn xa vài mét và không gặp sự khó chịu nào. Điều đặc biệt đối với chị Thắm, là cả 2 giác mạc được tặng cho chị, đều là của 2 gia đình người thân ở Ninh Bình tâm nguyện tặng cho người có nhu cầu trong tỉnh.

Nhờ tấm lòng nhân ái của 2 gia đình hiến giác mạc, đôi mắt của chị Thắm đã tìm lại được ánh sáng.

Chị Thắm xúc động cho biết, chị thật sự hạnh phúc và cảm động, cảm ơn rất nhiều tấm lòng nhân ái của 2 gia đình đã tặng giác mạc cho chị, giúp chị tìm lại được ánh sáng. Nhờ đó, cuộc sống của chị hôm nay đã

thuận lợi hơn rất nhiều. Tôi xin được cảm ơn và tri ân đến những người đã tình nguyện hiến giác mạc, để tôi có thể có cuộc sống may mắn, hạnh phúc như thế này... Để tri ân hành động cao cả đó, tôi cùng người thân trong gia đình đều tình nguyện hiến tặng giác mạc sau khi qua đời, với mong muốn có thêm những người kém may mắn như mình tìm lại được ánh sáng và sống cuộc sống ý nghĩa hơn.... “.

Bé Hà Ngọc Chi (10 tuổi, ở Lạng Sơn) gửi lời cảm ơn tới người hiến tặng tim cho em được tiếp tục đi học

Bé Hà Ngọc Chi (10 tuổi, dân tộc Nùng, ở Lạng Sơn) gửi lời cảm ơn tới người hiến tặng tim cho em được tiếp tục đi học. Em cho biết rất nhớ trường, nhớ lớp, nhớ bạn bè và thầy cô giáo. Em mong ước sau này lớn lên sẽ khỏe mạnh để chăm sóc cha mẹ.

“Gia đình cháu xin gửi lời cảm ơn đến các bác sĩ Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức vì tận tâm hết lòng cứu chữa cháu. Con cảm ơn gia đình người hiến mở lòng tặng trái tim cho cháu; cảm ơn các đơn vị, cá nhân tài trợ ca ghép để cháu được sống và cảm ơn tất cả những người đồng hành, cùng theo dõi động viên ca phẫu thuật», bé Chi nghẹn ngào nói.

Hà Ngọc Chi mắc bệnh cơ tim giãn cơ tim giãn từ nhỏ. Gia đình Chi chỉ có 2 anh em. Anh trai Chi không may qua đời cũng vì bệnh cơ tim giãn. Vì vậy, căn bệnh này vẫn luôn ám ảnh và là nỗi sợ của gia đình em.

Năm 2018, sau đợt ho sốt mãi không khỏi, thể trạng ốm yếu, em được đưa đến bệnh viện khám mới phát hiện bệnh ngày càng nặng. “Con nhập viện liên tục, tình trạng sức khỏe quá kém, bác sĩ đưa tên bé vào danh sách chờ được hiến tim để ghép ngay», anh Hà Văn Sáng, bố của Hà Ngọc Chi nói.

Một ngày cuối tháng 9/2019, anh Sáng được các bác sĩ thông báo có người hiến tim phù hợp với con gái. Đó là trái tim của người đàn ông 37 tuổi bị tai nạn giao thông chết não.

Ngày 1/10, ca ghép được thực hiện thành công. “Con tôi được sống lại với trái tim của một người xa lạ. Tôi biết ơn và cầu mong cho gia đình anh ấy luôn bình an”, anh Sáng nói.

Chiến sĩ Cảnh sát biển hồi sinh nhờ được hiến tạng

Trong đêm 27/7/2016, các bác sĩ liên viện Việt Đức và Quân y 103 đã đồng loạt thực hiện bốn ca ghép tạng từ người hiến chết não. Điều hạnh phúc là cả bốn ca ghép đều thành công. Trong đó, có ca ghép tim cho chiến sĩ cảnh sát biển 36 tuổi Nguyễn Nam T. (quê tại Tuyên Hóa, Quảng Bình).

Sau hơn một ngày, cuộc phẫu thuật ghép tạng được các bác sĩ thông báo thành công, nhưng chị Hoàng Như Phương (vợ chiến sĩ Nguyễn Nam T.) vẫn như chưa tin đó là hiện thực. Bởi cách đây chỉ 5 ngày (trước khi được phẫu thuật ghép tim), trao đổi với gia đình, bác sĩ điều trị cho anh T. cho biết, nếu không được sớm ghép tim thì cơ hội sống chỉ còn tính bằng ngày. “Mặc dù gia đình đã đăng ký ghép tạng, tuy nhiên gần như không dám đặt hi vọng bởi có quá nhiều người phải chờ đợi cả năm nay, đã vượt đi cơ hội sống vì không có nguồn tạng hiến”.

Nhắc đến anh T., nước mắt chị Phương lại trực trào ra. Hai anh chị nên vợ nên chồng khi anh đã đứng trong hàng ngũ lực lượng cảnh sát biển. Những chuyến đi làm nhiệm vụ ngoài giàn khoan của người cảnh sát biển thường kéo dài nhiều ngày và xen vào đó là đợt thăm nhà chớp

nhoáng. Mọi việc trong gia đình do một tay chị vun vén, chăm sóc mẹ già, con cái để anh yên tâm công tác. Kinh tế gia đình cũng không mấy khá giả bởi tất cả đều trông vào lương của anh T.

Mọi việc ngỡ yên ổn, bỗng từ tháng 8/2015, anh T. thấy ho nhiều, khó thở, tranh thủ kỳ nghỉ phép anh đi khám tại viện Quân khu 4, thì được chẩn đoán suy tim độ 2. Sau đợt điều trị, anh T. quay lại công tác, tuy nhiên chỉ thời gian ngắn sau đó, cơ thể T. yếu hơn, buộc phải vào Bệnh viện Quân y 103 để điều trị. Đến lúc này, anh T. được xác định bệnh cơ tim thể xốp, suy tim độ 4, chỉ định ghép tạng. Suốt 5 tháng ròng điều trị tại Bệnh viện Quân y 103, cơ thể anh T. ngày một suy kiệt, bệnh tình trầm trọng. “Là cảnh sát biển, ngày trước anh ấy cao to, vậy mà chưa đầy một năm, cơ thể héo mòn, sụt 10kg”, chị Phương cho hay. Ngồi bên cạnh, anh Hoàng Cương (anh trai chị Phương) thêm lời, lúc biết cuộc sống của T. chỉ tính bằng ngày, cả gia đình thật sự suy sụp bởi sau lưng T. là một gia đình nhỏ còn mẹ già, con thơ và cả một sinh linh chưa kịp chào đời. “Lúc đó chỉ mong có phép màu nào đó có thể cứu được T. mà thôi”, anh Cương chia sẻ.

Chết không có nghĩa là hết: Ngày 28/7, “Phép nhiệm màu” đã đến khi anh T. may mắn được nhận nguồn tạng hiến từ một nạn nhân tai nạn bị chết não. “Ngay sau khi nhận được tin có nguồn tạng, tôi vội bắt xe khách lên Hà Nội, trên xe nhận tiếp thông tin sau xét nghiệm mọi chỉ số giữa người nhận, người cho hoàn toàn phù hợp. Tôi tin phép màu thật sự đã tới với em mình”, anh Cương bồi hồi cho hay.

Theo Thiếu tướng Đỗ Quyết, Giám đốc Học viện Quân y 103, sáng 27/7, Bệnh viện đã tiếp nhận bệnh nhân

T.K.B. (31 tuổi, trú tại Quốc Oai, Hà Nội) trong tình trạng hôn mê sâu, máu tụ màng cứng sọ não, lan tỏa hai bán cầu não, dập phổi. Mặc dù được các bác sĩ Bệnh viện Quân y 103 tận tình cấp cứu, nhưng bệnh nhân đã chết não. Bệnh viện đã vận động gia đình hiến tạng của người chết não để mang lại cơ hội kéo dài sự sống cho các bệnh nhân khác.

“Cháu nó chết mà cứu được nhiều người thì tôi sẽ đồng ý. Cháu nó đã không may... Hiến cho ai thì hiến để cứu được người khác..., mẹ của bệnh nhân B. nắc nhen khi quyết định tự nguyện hiến tạng của con”.

“Chúng tôi thật sự biết ơn và cảm phục trước hành động nhân văn của người mẹ nghèo đã dũng cảm vượt qua đau đớn về tinh thần và những rào cản về quan niệm “Chết toàn thân”, tự nguyện hiến tạng của con để hồi sinh sự sống cho bốn người khác đang mòn mỏi đợi chờ”, Thiếu tướng Đỗ Quyết bày tỏ.

Các bác sĩ liên viện Việt Đức và Quân y 103 ghép tim cho bệnh nhân Nguyễn Nam T.

Một số hình ảnh truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người do Hội Chữ thập đỏ Việt Nam thực hiện

Phó Thủ tướng Thường trực Chính phủ Trương Hòa Bình trao Thẻ đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người cho tăng, ni Phật tử tại Ngày “Hội hiến máu nhân đạo - Hành Bồ tát đạo».

Thượng tọa Thích Thanh Quyết, Phó Chủ tịch Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam, Viện trưởng Viện Phật giáo Việt Nam khu vực phía Bắc đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người.

Lãnh đạo Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam, Trung tâm điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người tọa đàm trực tuyến về Hiến, ghép mô, tặng - Câu chuyện của hôm nay và ngày mai do Báo Đời sống và Pháp luật thực hiện.

Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam trao Kỷ niệm chương Vì sự nghiệp nhân đạo cho gia đình anh Dương Hồng Quý⁷ tại Ninh Bình

⁷ Ngày 11/12/2018, anh Dương Hồng Quý đã hiến bộ phận cơ thể của mình để cứu sống nhiều người bệnh...

Cán bộ, nhân viên cơ quan Hội Chữ thập đỏ Thành phố Hà Nội tự nguyện đăng ký hiến tặng mô và bộ phận cơ thể người

Người dân đến đăng ký hiến mô tặng tại Hội Chữ thập Đỏ tỉnh Ninh Bình

PHẦN II

NỘI DUNG CƠ BẢN CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT VỀ HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI Ở VIỆT NAM

I. MỘT SỐ KHÁI NIỆM VỀ HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

1. Mô là tập hợp các tế bào cùng một loại hay nhiều loại khác nhau để thực hiện các chức năng nhất định của cơ thể người.

2. Bộ phận cơ thể người là một phần của cơ thể được hình thành từ nhiều loại mô khác nhau để thực hiện các chức năng sinh lý nhất định.

3. Noãn là tế bào trứng.

4. Phôi là sản phẩm của quá trình phát triển do sự kết hợp giữa noãn và tinh trùng.

5. Bộ phận cơ thể không tái sinh là bộ phận sau khi lấy ra khỏi cơ thể người thì cơ thể không thể sản sinh hoặc phát triển thêm bộ phận khác thay thế bộ phận đã lấy.

6. Hiến mô, bộ phận cơ thể người là việc cá nhân tự nguyện hiến mô, bộ phận cơ thể của mình khi còn sống hoặc sau khi đã chết.

7. Lấy mô, bộ phận cơ thể người là việc tách mô, bộ phận từ cơ thể người hiến khi còn sống hoặc sau khi đã chết.

8. Ghép mô, bộ phận cơ thể người là việc cấy ghép mô, bộ phận tương ứng của cơ thể người hiến vào cơ thể của người được ghép.

9. Chết não là tình trạng toàn não bộ bị tổn thương nặng, chức năng của não đã ngừng hoạt động và người chết não không thể sống lại được.

10. Ngân hàng mô là cơ sở y tế tiếp nhận, bảo quản, lưu giữ, vận chuyển và cung ứng mô.

II. YÊU CẦU ĐỐI VỚI VIỆC HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ VÀ HƯỚNG DẪN TƯ VẤN ĐỐI VỚI NGƯỜI HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ

1. Yêu cầu về độ tuổi đối với người hiến mô, bộ phận cơ thể

Bất kỳ ai từ đủ 18 tuổi trở lên, có năng lực hành vi dân sự đầy đủ, không giới hạn giới tính, tín ngưỡng đều có quyền hiến tặng mô, bộ phận cơ thể của mình khi còn sống hoặc đăng ký vào danh sách hiến tặng mô, tạng tiềm năng sau khi chết, chết não và hiến xác. Điều 5 Luật hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và hiến, lấy xác quy định “*Người từ đủ 18 tuổi trở lên, có đầy đủ năng lực hành vi dân sự có quyền hiến mô, tạng, bộ phận cơ thể của mình khi còn sống hoặc sau khi chết*”.

Pháp luật không quy định bắt buộc phải có sự đồng ý của cha mẹ trong đơn đăng ký hiến tặng, tuy nhiên khuyến khích có sự đồng ý của gia đình vì trong trường hợp nếu đăng ký hiến tặng mô, tạng sau khi chết, chết não mà gia đình không biết sẽ khó khăn trong việc báo tin cho cơ sở y tế hoặc tránh sự phản đối của gia đình trong trường hợp hiến khi còn sống hoặc sau khi chết, chết não, làm cho ý nguyện hiến tặng của mình không thực hiện được. Những người cao tuổi đều có thể hiến tặng một phần mô, bộ phận cơ thể và giác mạc sau khi chết, chết não.

Người hiến và bộ phận người đó dự định hiến (khi đang còn sống hoặc sau khi đã chết) không bị mắc bệnh truyền nhiễm, không đang trong quá trình hoại tử và đảm bảo các yêu cầu sinh hóa cũng như các điều kiện liên quan khác.

2. Điều kiện về sức khỏe

Đây là điều kiện đặc biệt quan trọng trong trường hợp hiến mô, bộ phận cơ thể phục vụ mục đích chữa bệnh (đảm bảo người hiến không mắc các bệnh nan y, bệnh lây truyền...). Ở Việt Nam, Luật hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể và hiến, lấy xác năm 2006 không quy định kiểm tra sức khỏe bao gồm những gì, nhưng được quy định cụ thể tại Quyết định số: 43/2006/QĐ-BYT ngày 29 tháng 12 năm 2006 của Bộ Y tế về việc ban hành Quy trình kỹ thuật ghép thận từ người cho còn sống và quy trình kỹ thuật ghép gan từ người cho còn sống có quy định điều kiện là người hiến không bị ung thư, xơ gan, HIV dương tính... Điều kiện về sức khỏe đối với người hiến còn sống và sau khi chết là như nhau. Tuy nhiên, khi người hiến còn sống thì vấn đề quan trọng là phải bảo đảm an toàn tối đa cho họ, còn hiến sau khi chết thì vấn đề này ít đặt ra. Trong thực tế, có nhiều trường hợp không đủ điều kiện để hiến mô, bộ phận cơ thể vì mục đích chữa bệnh, nhưng vẫn có thể hiến và được sử dụng vào mục đích nghiên cứu khoa học.

3. Điều kiện, thủ tục lấy mô, bộ phận cơ thể ở người sống

Chỉ cơ sở y tế đảm bảo các điều kiện quy định mới được tiến hành lấy mô, bộ phận cơ thể ở người sống.

Chỉ lấy mô, bộ phận cơ thể ở người sống đã đăng ký hiến. Trong trường hợp cấp cứu mà cần phải ghép mô hoặc cần ghép mô cho cha, mẹ, anh, chị, em ruột thì được phép lấy mô của người chưa đăng ký hiến nếu có sự đồng ý của người đó.

Cơ sở y tế trước khi tiến hành lấy mô, bộ phận cơ thể ở người sống có trách nhiệm sau đây: i) Tư vấn về sức

khỏe, tâm lý xã hội cho người hiến; ii) Kiểm tra các thông số sinh học của người hiến.

Việc tư vấn, kiểm tra các thông số sinh học của người hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống thực hiện theo quy định của Bộ Y tế.

4. Điều kiện, thủ tục lấy bộ phận cơ thể không tái sinh ở người sống

Việc lấy bộ phận cơ thể không tái sinh ở người sống phải tuân theo quy định tại Điều 14 của Luật Hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và hiến, lấy xác; chỉ được tiến hành sau khi có ý kiến đồng ý bằng văn bản của Hội đồng tư vấn lấy, ghép bộ phận cơ thể người.

Hội đồng tư vấn lấy, ghép bộ phận cơ thể người do cơ sở y tế quy định tại Điều 16 của Luật này thành lập. Thành phần của Hội đồng tư vấn lấy, ghép bộ phận cơ thể người phải có ít nhất là năm người, bao gồm các chuyên gia về y tế, pháp luật và tâm lý.

Tổ chức và hoạt động của Hội đồng tư vấn lấy, ghép bộ phận cơ thể người do Bộ trưởng Bộ Y tế quy định cụ thể.

5. Thủ tục đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người

Tại Hà Nội: Người có nguyện vọng hiến mô, bộ phận cơ thể có thể đến Trung tâm Điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người tại Trụ sở số 40 Tràng Thi, Hà Nội, từ thứ 2 đến thứ sáu hàng tuần. Nhân viên y tế sẽ tư vấn, phát đơn điền thông tin cá nhân theo mẫu và nhận liền một thể cứng trong đó ghi đầy đủ thông tin cá nhân về đăng ký hiến tạng. Nếu ở xa, người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể có thể vào trang <http://vnhot.com.vn> tải mẫu đơn hiến sau khi chết, chết não và hoàn thành theo mẫu đơn rồi gửi về Trung tâm kèm một ảnh chân dung, một bản photo Chứng minh nhân dân/Thẻ căn cước công dân hoặc Hộ chiếu. Sau

khi nhận được đơn với các thông tin đúng theo quy định, Trung tâm sẽ cấp thẻ cứng và chuyển qua bưu điện đến người đăng kí hiến mô, bộ phận cơ thể người.

Tại Thành phố Hồ Chí Minh: Người có nhu cầu hiến mô, bộ phận cơ thể có thể đăng ký trực tiếp tại đơn vị điều phối ghép các bộ phận cơ thể người tại Bệnh viện Chợ Rẫy (số 201B đường Nguyễn Chí Thanh) từ thứ hai đến thứ sáu hằng tuần. Nếu ở xa, có thể in mẫu đơn đăng ký tự nguyện hiến mô, bộ phận cơ thể sau khi qua đời; điền đầy đủ thông tin cá nhân và ký tên; Scan hoặc chụp tờ đơn đã hoàn tất, kèm 1 tấm ảnh 3 x 4 (dán vào đơn hoặc để rời) và gửi cho đơn vị điều phối ghép các bộ phận cơ thể người Bệnh viện Chợ Rẫy.

Tại Huế: Người có nhu cầu hiến hiến mô, bộ phận cơ thể có thể đăng ký trực tiếp tại Trung tâm ghép tạng Bệnh viện Trung ương Huế (số 16 Lê Lợi - TP Huế - Thừa Thiên Huế).

Lưu ý: người đăng ký cần ghi rõ địa chỉ muốn nhận Thẻ đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể sau khi qua đời và ở mục di nguyện xử lý cơ thể sau khi hiến mô, bộ phận cơ thể ghi rõ phương án hỏa táng, gửi tro cốt như thế nào hay đưa cơ thể sau khi hiến về với gia đình.

6. Các nguyên tắc trong việc hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người

Tự nguyện đối với người hiến, người được ghép.

Vì mục đích nhân đạo, chữa bệnh, giảng dạy hoặc nghiên cứu khoa học.

Không nhằm mục đích thương mại.

Giữ bí mật về các thông tin có liên quan đến người hiến, người được ghép, trừ trường hợp các bên có thỏa thuận khác hoặc pháp luật có quy định khác.

7. Các hành vi bị nghiêm cấm

Lấy trộm mô, bộ phận cơ thể người; lấy trộm xác.

Ép buộc người khác phải cho mô, bộ phận cơ thể người hoặc lấy mô, bộ phận cơ thể của người không tự nguyện hiến.

Mua, bán mô, bộ phận cơ thể người; mua, bán xác.

Lấy, ghép, sử dụng, lưu giữ mô, bộ phận cơ thể người vì mục đích thương mại.

Lấy mô, bộ phận cơ thể ở người đang sống dưới 18 tuổi.

Ghép mô, bộ phận cơ thể của người bị nhiễm bệnh theo danh mục do Bộ trưởng Bộ Y tế quy định.

Cây tình trùng, noãn, phôi giữa những người cùng dòng máu về trực hệ và giữa những người khác giới có họ trong phạm vi ba đời.

Quảng cáo, môi giới việc hiến, nhận bộ phận cơ thể người vì mục đích thương mại.

Tiết lộ thông tin, bí mật về người hiến và người được ghép trái với quy định của pháp luật.

Lợi dụng chức vụ, quyền hạn để làm sai lệch kết quả xác định chết não.

8. Hướng dẫn tư vấn, kiểm tra sức khỏe cho người hiến mô, bộ phận cơ thể ở người

8.1. Hướng dẫn tư vấn, kiểm tra sức khỏe cho người hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống

Người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể khi đang sống và người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết phải được tư vấn về các thông tin liên quan đến hiến, lấy mô, bộ phận cơ thể người.

Người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể khi đang sống hoặc đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết được kiểm tra sức khỏe sau khi đăng ký hiến.

Người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể khi đang sống được kiểm tra các thông số sinh học trước khi tiến hành lấy mô, bộ phận cơ thể.

Việc tư vấn có thể thực hiện một lần hay nhiều lần nếu người hiến có yêu cầu được tư vấn rõ hơn về nội dung cụ thể.

Kinh phí cho hoạt động tư vấn và kiểm tra sức khỏe cho người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể khi đang sống và người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người sau khi chết do giám đốc cơ sở y tế bố trí trong nguồn kinh phí của đơn vị.

8.2. Mục đích, yêu cầu, nguyên tắc tư vấn cho người hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống, hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết và người hiến xác

a) Mục đích, yêu cầu của tư vấn:

Xác định tính tự nguyện của bản thân người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người đang sống và người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết;

Xác định mục đích của việc đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể khi còn sống và đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết: vì mục đích nhân đạo, chữa bệnh, giảng dạy, nghiên cứu khoa học, hay vì mục đích nào khác;

Giải thích sự ảnh hưởng về sức khỏe, tâm lý có thể xảy ra ở người sau khi hiến mô, bộ phận cơ thể đối với người đang sống;

Khẳng định quyền lợi của người đã hiến mô, bộ phận cơ thể người.

b) Nguyên tắc chung của tư vấn:

Người tư vấn phải trực tiếp gặp người đăng ký hiến để tư vấn;

Bảo đảm tính bí mật;

Tư vấn tại không gian thuận lợi, tạo sự thoải mái, tin cậy giữa người tư vấn và người được tư vấn;

Sử dụng ngôn ngữ phù hợp, đơn giản, dễ hiểu;

Hạn chế dùng các từ ngữ, thuật ngữ chuyên môn đối với người được tư vấn không phải là cán bộ y tế;

Người tư vấn biết lắng nghe, quan tâm và thấu hiểu ý kiến của người được tư vấn.

9. Quy định kiểm tra sức khỏe cho người sau khi đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống; kiểm tra sức khỏe người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể sau khi chết

Sau khi người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể khi đang sống, người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể sau khi chết đã hoàn thành đăng ký hiến theo mẫu đơn quy định của Bộ Y tế, cơ sở y tế lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người mời người đăng ký hiến đến kiểm tra sức khỏe tại cơ sở y tế.

Mục đích kiểm tra sức khỏe nhằm bảo đảm sự lựa chọn cho người đủ tiêu chuẩn sức khỏe tham gia hiến mô, bộ phận cơ thể.

Quy định về kiểm tra sức khỏe cho người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống và người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết theo mẫu giấy kiểm tra sức khỏe quy định tại Phụ lục 5 ban hành kèm theo Quyết định số 13/2008/QĐ-BYT, ngày 12/3/2008 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành hướng dẫn tư

vấn, kiểm tra sức khỏe cho người hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống, hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết và người hiến xác. Tùy theo loại hình đăng ký hiến: hiến khi còn sống hay hiến sau khi chết; tùy theo mô, bộ phận cơ thể hiến, Thủ trưởng cơ sở y tế quyết định thực hiện các cận lâm sàng phù hợp.

Đối với các trường hợp hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống đã được Bộ Y tế quy định cụ thể về kiểm tra sức khỏe, việc kiểm tra sức khỏe phải được thực hiện theo các quy định đó.

10. Quy định về kiểm tra các thông số sinh học người hiến trước khi tiến hành lấy mô, bộ phận cơ thể ở người sống

Cơ sở y tế trước khi tiến hành lấy mô, bộ phận cơ thể ở người sống có trách nhiệm kiểm tra các thông số sinh học của người hiến.

Mục đích kiểm tra các thông số sinh học: *i)* Bảo đảm người hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống phải có đủ tiêu chuẩn sức khỏe tham gia hiến; *ii)* Lựa chọn người nhận trong danh sách những người chờ ghép đủ tiêu chuẩn cho cuộc ghép; *iii)* Quy định về kiểm tra các thông số sinh học theo mẫu quy định tại Phụ lục 6 ban hành kèm theo Quyết định số: 13/2008/QĐ-BYT, ngày 12/3/2008 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành hướng dẫn tự vấn, kiểm tra sức khỏe cho người hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống, hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết và người hiến xác. Tùy theo mô, bộ phận cơ thể hiến, Thủ trưởng cơ sở y tế quyết định thực hiện các cận lâm sàng cho phù hợp; *iv)* Đối với các trường hợp hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống đã được Bộ Y tế quy định về kiểm tra các thông số sinh học trước khi tiến hành lấy mô, bộ phận cơ thể, việc kiểm tra

các thông số sinh học được thực hiện theo các quy định tại Quyết định số: 13/2008/QĐ-BYT nêu trên.

III. QUYỀN LỢI CỦA NGƯỜI HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ

1. Quyền lợi của người hiến mô

Người đã hiến mô (khi còn sống) được chăm sóc, phục hồi sức khỏe miễn phí ngay sau khi thực hiện việc hiến mô tại cơ sở y tế.

Người hiến mô sau khi chết (giác mạc): người hiến giác mạc sẽ được tôn vinh, gia đình người hiến giác mạc được trao tặng bằng ghi nhận nghĩa cử cao đẹp, thân nhân người hiến giác mạc được ưu tiên khám, chữa mắt, đặc biệt được ưu tiên ghép giác mạc khi họ bị mắc bệnh về giác mạc và cần phải ghép thay thế.

2. Quyền lợi của người hiến bộ phận cơ thể khi còn sống

2.1. Được chăm sóc, phục hồi sức khỏe miễn phí ngay sau khi thực hiện việc hiến bộ phận cơ thể tại cơ sở y tế và được khám sức khỏe định kỳ miễn phí theo quy định tại Thông tư số 104/2017/TT-BTC ngày 05/10/2017 của Bộ Tài Chính, bao gồm các nội dung hỗ trợ sau:

Được miễn chi phí khám sức khỏe định kỳ theo hướng dẫn về chuyên môn y tế do Bộ trưởng Bộ Y tế quy định theo giá dịch vụ khám sức khỏe cho người đã hiến bộ phận cơ thể do cơ quan có thẩm quyền ban hành.

Được hỗ trợ tiền thuê phòng ngủ trong trường hợp người đã hiến bộ phận cơ thể người ở xa cơ sở khám bệnh, chữa bệnh không thể đi về trong ngày (không bao gồm trường hợp người đã hiến bộ phận cơ thể người phải nhập viện để khám bệnh, chữa bệnh thuộc phạm vi thanh

toán bảo hiểm y tế): 450.000 đồng/một ngày/một người, tối đa không quá 02 ngày.

Được hỗ trợ tiền ăn trong những ngày thực tế đi khám sức khỏe định kỳ, tối đa không quá 03 ngày/lần khám định kỳ: 200.000 đồng/ngày.

Được hỗ trợ chi phí đi lại từ nhà đến cơ sở khám bệnh, chữa bệnh thực hiện khám sức khỏe định kỳ và ngược lại theo mức giá phương tiện vận tải công cộng. Trường hợp sử dụng phương tiện đi lại của cá nhân thì căn cứ xác định mức hỗ trợ chi phí đi lại là khoảng cách từ nhà đến cơ sở khám bệnh, chữa bệnh và ngược lại, với mức tiêu hao nhiên liệu bằng 0,2 lít xăng/km và giá xăng tại địa phương nơi thực hiện vận chuyển.

Lưu ý: Người đã hiến bộ phận cơ thể được cơ sở y tế xác nhận thời gian thực hiện khám sức khỏe định kỳ để làm căn cứ hưởng các chế độ theo quy định của Bộ luật lao động, Luật bảo hiểm xã hội và các văn bản hướng dẫn (nếu có). Người đã hiến bộ phận cơ thể khi đi khám sức khỏe định kỳ phải xuất trình giấy ra viện (trong đó ghi rõ “đã hiến bộ phận cơ thể”) hoặc một loại giấy tờ chứng minh về việc đã hiến bộ phận cơ thể và một loại giấy tờ chứng minh về nhân thân.

2.2. Được ưu tiên ghép mô, bộ phận cơ thể khi có chỉ định ghép của cơ sở y tế.

2.3. Được cấp thẻ bảo hiểm y tế miễn phí; tặng Kỷ niệm chương vì sức khỏe nhân dân.

3. Quyền lợi của người hiến bộ phận cơ thể sau khi chết, chết não

Người đã hiến mô, bộ phận cơ thể sau khi chết, chết não, hiến xác được truy tặng Kỷ niệm chương “Vì sức khỏe nhân dân”; được phục hồi thẩm mỹ cơ thể sau khi

hiển tặng; hưởng chế độ tổ chức tang lễ, mai táng di hài đối với người hiến bộ phận cơ thể sau khi chết, hiến xác. Cụ thể:

Trường hợp thân nhân của người hiến bộ phận cơ thể sau khi chết, hiến xác có nhu cầu tổ chức tang lễ và mai táng di hài cho người hiến bộ phận cơ thể sau khi chết, hiến xác được hỗ trợ mai táng phí bằng 10 tháng lương cơ sở. Thân nhân của người hiến bộ phận cơ thể sau khi chết, hiến xác phải xuất trình với cơ sở y tế, cơ sở tiếp nhận và bảo quản xác của người hiến giấy tờ chứng minh là thân nhân của người đã hiến để nhận chế độ tổ chức tang lễ và mai táng di hài theo quy định.

Trường hợp cơ sở y tế, cơ sở tiếp nhận và bảo quản xác của người hiến tổ chức tang lễ và mai táng được thanh toán chi phí theo thực tế phát sinh nhưng tối đa không quá 10 tháng lương cơ sở.

4. Số lượng mô, bộ phận cơ thể có thể hiến khi còn sống, sau khi chết

Người khi còn sống có thể hiến: 01 lá gan hoặc một phần của lá gan; 01 quả thận, da, xương... Một người chết/ chết não có thể hiến: 01 quả tim, 01 lá gan, 02 quả thận, 01 tụy, 02 lá phổi, 02 giác mạc, da, xương, gân, sụn, van tim, mạch máu...

Một người hiến tặng mô, bộ phận cơ thể cho những người đang bị suy bộ phận cơ thể giai đoạn cuối cần phải thay thế thì không chỉ là một món quà vô giá mà còn là cơ hội mang lại sự sống cuối cùng cho họ, vì vậy món quà đó phải được trao một cách công bằng cho tất cả mọi người, không phân biệt giàu nghèo vì ai cũng có quyền được sống, quyền được chữa bệnh, pháp luật quy định và thiết lập sự bình đẳng đó.

IV. MỘT SỐ CÂU HỎI THƯỜNG GẶP TRONG QUÁ TRÌNH TRUYỀN THÔNG VẬN ĐỘNG HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

1. Ghép mô, bộ phận cơ thể là gì?

Ghép mô, bộ phận cơ thể là một trong những thành tựu quan trọng của ngành y tế trong việc chữa bệnh, đặc biệt đối với các bệnh nhân mắc bệnh mãn tính, hiếm nghèo do các mô, bộ phận cơ thể bị suy giảm chức năng và không hồi phục được (như suy thận mãn, suy gan, suy tim, suy tuỷ, hồng giác mạc...).

Ghép bộ phận cơ thể là phương pháp điều trị cuối cùng và hiệu quả cho người bệnh suy bộ phận cơ thể giai đoạn cuối bằng cách lấy bộ phận cơ thể của người hiến để ghép cho người bệnh. Ngoài 01 quả thận, một phần lá gan và 01 thùy phổi có thể hiến tặng khi người hiến còn sống, hầu hết các mô và tạng khác chỉ được lấy và ghép cho người bệnh sau khi người hiến mô, bộ phận cơ thể đã chết, chết não.

2. Ai có thể hiến và đăng ký mô, bộ phận cơ thể?

Bất kỳ ai từ đủ 18 tuổi trở lên, có đầy đủ năng lực hành vi dân sự, tự nguyện, không phân biệt giới tính, tín ngưỡng, địa vị xã hội... đều có quyền hiến tặng mô, bộ phận cơ thể của mình khi còn sống hoặc đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể tiềm năng sau khi chết, chết não và hiến xác. Những người cao tuổi đều có thể đăng ký hiến tặng mô, bộ phận cơ thể sau khi chết, chết não.

Việc đăng ký hiến tặng mô, bộ phận cơ thể sau khi chết, chết não phải được thể hiện qua đơn tình nguyện hiến. Pháp luật mặc dù không quy định trong mẫu đơn đăng ký hiến tặng phải có sự đồng ý của thân nhân người đăng ký hiến tặng, nhưng trên thực tế, nếu việc đăng ký

hiển tạng mô, tạng mà gia đình không biết sẽ rất khó khăn trong việc báo tin cho cơ sở y tế biết để tiếp nhận mô, bộ phận cơ thể hoặc thậm chí nếu gia đình phản đối thì người đăng ký hiến không thực hiện được tâm nguyện của mình. Vì vậy, khi đăng ký hiến, người hiến nên chủ động trao đổi nguyện vọng hiến tạng của mình với gia đình để nhận được sự ủng hộ, vừa để giải quyết về mặt tình cảm, vừa để chắc chắn rằng, tâm nguyện đó sẽ được người thân thực hiện.

3. Hiến bộ phận cơ thể khi còn sống và đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể sau khi chết, chết não có gì khác biệt?

Đối với trường hợp hiến bộ phận cơ thể khi còn sống (hiến một quả thận, một phần lá gan hoặc 1 lá phổi): thì người hiến phải bảo đảm chặt chẽ các điều kiện có liên quan, như: từ đủ 18 tuổi, đủ năng lực hành vi dân sự, tình nguyện hiến tạng, không trao đổi mua bán và đáp ứng các chỉ số y học được các cơ sở y tế chuyên ngành thăm khám, kết luận đủ điều kiện hiến tạng ... Việc hiến tạng này thông thường chỉ áp dụng hiến tạng cho người thân trong gia đình, cùng huyết thống hoặc trường hợp đặc biệt, người hiến tạng phải bảo đảm nguyên tắc vô tư, không vụ lợi.

Đối với trường hợp đăng ký hiến tạng mô, tạng sau khi chết, chết não: bất kỳ ai từ đủ 18 tuổi, đủ năng lực hành vi dân sự, tự nguyện đều có thể đăng ký hiến tạng và việc tiếp nhận mô, bộ phận cơ thể chỉ diễn ra sau khi người ấy qua đời (chết hoặc chết não).

4. Độ tuổi tối đa cho việc đăng ký hiến tạng mô, bộ phận cơ thể sau khi chết/chết não?

Đối với người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể sau

khi chết, chết não, pháp luật không quy định về độ tuổi tối đa, mà quan trọng nhất là người đó đủ năng lực hành vi dân sự tại thời điểm đăng ký, tình nguyện thì đều có thể đăng ký hiến tặng mô, bộ phận cơ thể.

Việc đăng ký mới chỉ là bước đầu thể hiện tâm nguyện hiến tặng, còn việc hiến tặng được mô, bộ phận nào của cơ thể thì phải dựa trên cơ sở thực tế khi người đăng ký hiến qua đời và tại thời điểm đó, cơ sở y tế sẽ đánh giá nguồn mô, bộ phận cơ thể nào phù hợp để có thể tiếp nhận.

5. Nhu cầu và lợi ích của việc ghép mô, bộ phận cơ thể người?

Nhu cầu ghép bộ phận cơ thể người ở Việt Nam rất lớn với hàng chục ngàn người bị suy thận mãn có nhu cầu ghép thận thay thế, hàng ngàn bệnh nhân suy gan, phổi, tim...đang chờ nguồn ghép, ghép thay thế.

Ghép bộ phận cơ thể người giúp chất lượng cuộc sống của bệnh nhân tốt hơn, giảm chi phí điều trị, mở ra cơ hội làm việc, hoạt động xã hội bình thường cho người được ghép bộ phận cơ thể. Do vậy, nếu có đủ nguồn mô, bộ phận cơ thể để ghép thì đó chính là món quà vô giá, quà tặng hồi sinh cuộc sống cho những người bệnh, là niềm vui, hạnh phúc cho gia đình người bệnh nói riêng và còn giảm gánh nặng cho cộng đồng, xã hội và ngành y tế. Một người chết não hiến tặng mô, bộ phận cơ thể có thể cứu sống cho hàng chục người bệnh khác (như: thận, tim, gan, phổi, tụy, ruột, giác mạc, mạch máu, van tim, gân, da, xương...).

6. Sau khi đăng ký hiến tặng mô, bộ phận cơ thể, có thể thay đổi hoặc hủy đăng ký hiến tặng được không?

Hiến tặng mô, bộ phận cơ thể là hoàn toàn tự nguyện. Hệ thống văn bản quy phạm pháp luật cũng quy định

người đã đăng ký hiến tạng mô, bộ phận cơ thể có quyền thay đổi hoặc hủy việc đăng ký hiến tạng vào bất kỳ thời điểm nào. Tuy nhiên, khi muốn thay đổi hoặc hủy bỏ đơn đăng ký hiến thì người đã đăng ký hiến gửi đơn đề nghị thay đổi hoặc hủy bỏ đến cơ sở y tế đã tiếp nhận đơn đăng ký hiến.

7. Khi người thân chết, chết não, gia đình muốn hiến tạng mô, bộ phận cơ thể thì cần liên hệ theo số điện thoại nào?

Khi người đăng ký hiến tạng mô, bộ phận cơ thể qua đời hoặc chết não, gia đình có thể gọi ngay đến Trung tâm điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người theo đường dây nóng: **0915060550** (Số điện thoại đã được in ở mặt sau của thẻ ghi nhận đăng ký hiến tạng) bất cứ thời gian nào để được tư vấn, hướng dẫn các bước tiếp theo.

8. Người bị bệnh ung thư có hiến được mô, bộ phận cơ thể không?

Bệnh nhân ung thư hiện tại có thể hiến giác mạc. Trên thế giới, một số nơi đã lấy bộ phận cơ thể của người ung thư ghép cho người ung thư nặng hơn hoặc lấy bộ phận cơ thể lành lặn, không có tế bào ung thư di căn (ở Việt Nam chưa áp dụng).

9. Người sống thực vật có được hiến mô/bộ phận cơ thể để giải thoát hay không?

Một người sống thực vật vẫn được coi là một người sống nên không thể hiến mô, bộ phận cơ thể để được giải thoát. Cả về mặt đạo đức, cả các quy định pháp luật đều không cho phép thực hiện hành vi này.

PHẦN III

TRUYỀN THÔNG VẬN ĐỘNG

HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

I. ĐẶC ĐIỂM HOẠT ĐỘNG TRUYỀN THÔNG VẬN ĐỘNG HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

1. Mục tiêu

Nâng cao nhận thức của người dân về hiến mô, bộ phận cơ thể người; tăng số người tự nguyện đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể khi còn sống và số người tự nguyện hiến mô, bộ phận cơ thể người sau khi qua đời.

2. Đặc điểm truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người

Truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người là loại hoạt động đặc thù, đòi hỏi cao về kiến thức chuyên môn chuyên sâu gắn với khả năng thuyết phục và hiểu biết tổng hợp phong phú về phong tục, tập quán, tâm lý, văn hóa, lối sống, truyền thống, đức tin tôn giáo, chính sách, pháp luật liên quan...

Truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người đòi hỏi cao ở sự tương tác trực tiếp giữa người truyền thông và đối tượng truyền thông, đòi hỏi cao ở sự kết hợp hài hòa giữa các hình thức truyền thông (truyền thông trực tiếp, truyền thông gián tiếp, sinh hoạt khoa học và việc công bố rộng rãi kết quả các nghiên cứu khoa học).

Hoạt động truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người không phải là hoạt động tức thời, diễn ra ở một thời điểm nhất định, trong một thời gian ngắn, mà là một quá trình lâu dài, đòi hỏi người làm truyền thông có sự kiên trì, kiên định và sự chia sẻ, đồng cảm sâu sắc với đối tượng.

Hoạt động truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người luôn gắn liền với hoạt động giáo dục lòng nhân ái, tôn vinh, nêu gương, tri ân cá nhân, gia đình người hiến mô, bộ phận cơ thể người.

Hiệu quả truyền thông hiến mô, bộ phận cơ thể người luôn chịu tác động lớn bởi những câu chuyện “người thật, việc thật”, những tấm gương về hiến mô, bộ phận cơ thể người, đặc biệt là các thông tin về tình hình sức khỏe của người hiến còn sống, chế độ, chính sách đối với người hiến hoặc gia đình họ...

3. Kết quả truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người

Xuất phát từ những đặc điểm trên đây, các cấp Hội đã xây dựng kế hoạch truyền thông, lồng ghép với các hoạt động liên quan khác của Hội và của địa phương, thông tin rộng rãi đến cộng đồng về ý nghĩa cao đẹp của việc hiến mô, bộ phận cơ thể người, qua đó góp phần nâng cao nhận thức, động viên người dân tự nguyện đăng ký hiến tạng mô, bộ phận cơ thể người. Các cấp Hội cũng đã phối hợp chặt chẽ với ngành Y tế trong việc tôn vinh nghĩa cử cao đẹp của người hiến và gia đình họ, thăm hỏi, động viên gia đình có người hiến mô, bộ phận cơ thể người. Số lượng người đăng ký hiến và hiến mô, bộ phận cơ thể tăng đều hàng năm. Trong nửa nhiệm kỳ Đại hội X (2017-2022), toàn Hội đã vận động được 3.177 người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người và hiến xác; 150 người đã hiến mô, bộ phận cơ thể sau khi qua đời⁸.

---

⁸ Báo cáo số 06/BC-TU/HCTĐ ngày 20/1/2020 của Trung ương Hội về kết quả công tác Hội và phong trào Chữ thập đỏ năm 2019 và nửa đầu nhiệm kỳ Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X, Hội Chữ thập đỏ Việt Nam.

II. SỬ DỤNG MẠNG XÃ HỘI TRONG TRUYỀN THÔNG VẬN ĐỘNG HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

1. Mạng xã hội

Là một nền tảng trực tuyến, nơi mà mọi người có thể xây dựng các mối quan hệ ảo với những người có chung tính cách, sở thích, nghề nghiệp... hoặc với cả những người có mối quan hệ ngoài đời thực trên internet, không phân biệt không gian và thời gian; ra đời từ 2004 và đến nay đã hàng tỷ tài khoản cá nhân, tổ chức trên thế giới (gồm: Facebook, Twitter, Youtube, Snapchat, Instagram, LinkedIn...). Mạng xã hội cho phép người dùng chia sẻ câu chuyện, bài viết, ý tưởng cá nhân, đăng ảnh, video, đồng thời thông báo về hoạt động, sự kiện trên mạng hoặc trong thế giới thực, giúp người dùng kết nối với những người sống ở nhiều nơi khác nhau trên toàn thế giới.

Một số ví dụ về mạng xã hội đang sử dụng ở Việt Nam hiện nay:

Facebook là mạng xã hội được rất nhiều người sử dụng, có thể nói là phổ biến nhất hiện nay. Người dùng có thể tạo tài khoản bằng số điện thoại hoặc email. Sau khi đã có một tài khoản cá nhân, người sử dụng có thể chia sẻ hình ảnh, video, tâm trạng, kết nối bạn bè...

Youtube là trang mạng xã hội chia sẻ video. Người có tài khoản trên youtube có thể đăng nhập vào Youtube bằng điện thoại thông minh hoặc máy vi tính.

Instagram là một ứng dụng chia sẻ ảnh và video miễn phí trên điện thoại thông minh, máy vi tính, có thể đăng tải hình ảnh hoặc video và chia sẻ chúng với người theo dõi của mình hoặc với một nhóm bạn bè chọn lọc. Họ có thể xem, bình luận và thích bài viết mà bạn bè chia sẻ trên Instagram.

Do hình thức và tính năng nổi trội nên nhiều nước sử dụng mạng xã hội để vận động người dân hiến mô và bộ phận cơ thể người để duy trì nguồn hiến mô và bộ phận cơ thể người.

2. Đặc điểm của mạng xã hội

Mạng xã hội là ứng dụng được thực hiện trên nền tảng Internet.

Nội dung trên mạng xã hội là do người dùng tự sáng tạo, chia sẻ.

Người dùng tạo ra hồ sơ cá nhân phù hợp cho trang hoặc ứng dụng được duy trì trên nền tảng mạng xã hội.

Mạng xã hội tạo điều kiện phát triển cộng đồng xã hội trên mạng bằng cách kết nối tài khoản của người dùng với tài khoản của các cá nhân, tổ chức khác.

Mạng xã hội tạo khả năng lan truyền thông tin nhanh chóng.

3. Ưu thế của mạng xã hội

Mạng xã hội có hình thức thể hiện phong phú, dễ sử dụng, gồm: trang cá nhân; trang Fanpage; group (nhóm kín, nhóm mở)...

4. Sử dụng mạng xã hội trong truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người

Đăng ảnh (kèm đường dẫn)	Chia sẻ
Đăng video/clip	Bình luận
Chia sẻ bài viết	Thích
Cập nhật trạng thái	Đặt câu hỏi
Đính kèm tệp	Đánh dấu bài viết
Trực tiếp video	Đánh dấu địa điểm

Việc sử dụng mạng xã hội trong truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người được thực hiện theo các bước cơ bản sau:

Bước 1. Hình thành ý tưởng sử dụng mạng xã hội trong truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người; chuẩn bị các điều kiện cần thiết về nhân lực (người quản trị, cập nhật thông tin, đội ngũ cộng tác viên cung cấp thông tin, kiến thức, đội ngũ nhân viên tư vấn...), xây dựng nội dung truyền thông và thiết kế trang truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người trên mạng xã hội...

Bước 2. Ra mắt tài khoản mạng xã hội về truyền thông hiến mô, bộ phận cơ thể người cùng với quy chế/quy định hoạt động kèm theo; đưa các nội dung truyền thông lên mạng xã hội theo đúng thiết kế ở Bước 1.

Bước 3. Quản trị/vận hành trang mạng xã hội, kết nối với các trang thông tin điện tử khác trong truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người; định kỳ cập nhật thông tin liên quan; tổ chức hoạt động tư vấn/thông tin đường dây nóng “hỏi - đáp” về các nội dung liên quan đến hiến mô, bộ phận cơ thể người...

Bước 4. Kiểm tra, đánh giá hiệu quả hoạt động của trang mạng xã hội trong truyền thông vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người.

5. Xử lý khủng hoảng trên mạng xã hội

Thường xuyên cập nhật thông tin chính xác về tổ chức và hoạt động hiến mô, bộ phận cơ thể người cùng các thông tin mới nhất liên quan;

Chân thành tiếp nhận phản hồi từ người hiến mô, bộ phận cơ thể người hoặc gia đình họ để có thể kiểm soát những thông tin không đúng.

Minh bạch thông tin và bình tĩnh phản hồi kịp thời trên trang mạng chính thống trước những thông tin thất thiệt, giúp người hiến mô, bộ phận cơ thể người hoặc gia đình họ nắm được thông tin xác thực, tin cậy.

Sử dụng đội ngũ chuyên gia có uy tín trong hoạt động truyền thông hiến mô, bộ phận cơ thể người nói chung, trong xử lý khủng hoảng truyền thông liên quan tới hiến mô, bộ phận cơ thể người nói riêng.

Phối hợp với các cơ quan liên quan (Công an, Thông tin và Truyền thông) trong xử lý khủng hoảng truyền thông khi phát hiện có dấu hiệu vi phạm pháp luật.

III. XÂY DỰNG KẾ HOẠCH TRUYỀN THÔNG VẬN ĐỘNG HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

Bước 1. Tổ chức giới thiệu rộng rãi trong nhân dân về chính sách, pháp luật liên quan đến hiến mô, bộ phận cơ thể người; giới thiệu những tấm gương tiêu biểu, những câu chuyện cảm động trong và ngoài nước về hiến mô, bộ phận cơ thể người; thông tin rộng rãi trong nhân dân về nhu cầu cấy, ghép mô, tạng, lấy xác phục vụ nghiên cứu khoa học và giảng dạy hiện nay... Hoạt động thông tin, tuyên truyền trên đây có thể được tổ chức theo chiến dịch (chiến dịch truyền thông, sự kiện truyền thông...), kết hợp hài hòa giữa truyền thông trực tiếp, gián tiếp với phương pháp chuyên gia và diễn ra liên tục trong khoảng thời gian nhất định (tùy vào đối tượng, địa bàn mà hoạt động có thể kéo dài 1 đến 3 tháng).

Bước 2. Tìm hiểu nhu cầu, nguyện vọng của người dân muốn hiến mô, bộ phận cơ thể người khi đang sống và hiến mô, bộ phận cơ thể người sau khi qua đời bằng trao đổi trực tiếp, số điện thoại đường dây nóng, sử dụng mạng xã hội...

Bước 3. Lập danh sách người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người; hướng dẫn hoàn tất mẫu đơn đăng ký hiến liên quan; gửi danh sách kèm theo đơn đăng ký hợp lệ về Trung tâm điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người.

Bước 4. Chăm sóc người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người khi còn sống; kết nối với các cơ sở y tế khi có người hiến.

Bước 5. Thực hiện hoạt động chăm sóc, tôn vinh, tri ân người hoặc gia đình người hiến mô, bộ phận cơ thể người.

Phụ lục 1:

CÁC CƠ SỞ Y TẾ CÓ CHỨC NĂNG LẤY, GHÉP MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức; Bệnh viện Quân Y 103; Bệnh viện Trung ương Quân đội 108; Bệnh viện Nhi Trung ương; Bệnh viện Bạch Mai; Bệnh viện 198 - Bộ Công an; Bệnh viện Đa khoa Xanh Pôn; Bệnh viện Đa khoa tỉnh Phú Thọ; Bệnh viện Đa khoa Thái Nguyên; Bệnh viện Đa khoa tỉnh Thanh Hóa; Bệnh viện Trung ương Huế; Bệnh viện Đa khoa Đà Nẵng; Bệnh viện Chợ Rẫy; Bệnh viện Nhi đồng 2; Bệnh viện Nhân dân Gia Định; Đại học Y dược Thành phố Hồ Chí Minh; Bệnh viện Nhân dân 115; Bệnh viện Đa khoa Kiên Giang; Bệnh viện Đa khoa Quốc tế Vinmec, Bệnh viện đa khoa Nghệ An.

Các cơ sở có chức năng lấy, ghép mô:

Ngân hàng Giác mạc - Bệnh viện Mắt Trung ương; Trung tâm mô, phôi - Đại học Y Hà Nội; Ngân hàng Mô của Bệnh viện Bông Lê Hữu Trác; Đại học Y Phạm Ngọc Thạch; Ngân hàng tế bào gốc: Mekophar

Các cơ sở có chức năng tiếp nhận đơn đăng ký hiến xác:

Khu vực Miền Bắc

Đại học Y Hà Nội: Địa chỉ: bộ môn Giải phẫu, Đại học Y Hà Nội, 48 Tầng Bạt Hồ, Hai Bà Trưng, Hà Nội; Số điện thoại liên hệ: 02438.523.798 (phòng hành chính); Hoặc liên hệ BS. Thường: 0982.562.986 (Phụ trách tiếp nhận hiến xác); Email: lemanhthuong@hmu.edu.vn.

Học viện Quân y: Địa chỉ: bộ môn Giải phẫu, Học viện Quân y, 160 Phùng Hưng, phường Phúc La, quận Hà Đông, Hà Nội. Số điện thoại liên hệ: 069.566.345/069.566.346 (bộ môn giải phẫu); hoặc liên hệ Anh Trường: 0989.398.048/0936.387.286.

Đại học Y dược Thái Nguyên: Địa chỉ: bộ môn Giải phẫu, Đại học Y dược Thái Nguyên, 284 đường Lương Ngọc Quyến, thành phố Thái Nguyên. Số điện thoại liên hệ: 02083.854.305 (bộ môn Giải phẫu).

Khu vực Miền Trung

Đại học Y dược Huế: Địa chỉ: bộ môn Giải phẫu, Đại học Y dược Huế, số 6 Ngô Quyền, phường Vĩnh Ninh, thành phố Huế. Số điện thoại: 02343.845.783 (bộ môn Giải phẫu); hoặc liên hệ Anh Bình: 0914.126.986

Khu vực Miền Nam

Đại học Y dược thành phố Hồ Chí Minh: Địa chỉ: bộ môn Giải phẫu, Đại học Y dược Thành phố Hồ Chí Minh, 217 Hồng Bàng, phường 11, quận 5, thành phố Hồ Chí Minh. Số điện thoại liên hệ: 02839.509.943 (bộ môn Giải phẫu); Cơ sở chỉ nhận đơn đăng ký của người sinh sống tại TP. HCM

Khoa Y - Trường Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh: Địa chỉ: Phường Linh Trung, quận Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh; Liên hệ Anh Phạm Ngọc Thừa: 0906.302.346

Đại học Y Phạm Ngọc Thạch: Địa chỉ: bộ môn Giải phẫu, Đại học Y Phạm Ngọc Thạch, 86/2 Thành Thái, quận 10, thành phố Hồ Chí Minh. Số điện thoại liên hệ: 02838.652.435-144; 028.38.632.824 (phòng hành chính). Cơ sở chỉ nhận những người đăng ký đang sinh sống tại TP và một số tỉnh lân cận.

Đại học Y dược Cần Thơ: Địa chỉ: bộ môn Giải phẫu, Đại học Y dược Cần Thơ, 179 đường Nguyễn Văn Cừ, phường An Khánh, quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ. Số điện thoại liên hệ: 02923.739.730 (phòng hành chính); hoặc liên hệ BS. Hoàng Đức Trình: 01689.428.115; BS. Đặng Văn Lành: 0902.288.302

Phục lục 2:
**CƠ SỞ PHÁP LÝ CỦA VIỆC HIẾN, LẤY, GHÉP
MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI**

1. Các luật chuyên ngành và liên quan

Luật Hiến, lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và hiến, lấy xác, ngày 29/11/2006;

Luật Hoạt động Chữ thập đỏ Việt Nam năm 2008;

Luật Thi đua, Khen thưởng, ngày 26/11/2003 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Thi đua, Khen thưởng, ngày 14/6/2005 và các văn bản hướng dẫn thi hành.

2. Các văn bản của Chính phủ

Nghị định số 56/2008/NĐ-CP, ngày 29/4/2008 của Chính phủ quy định về tổ chức, hoạt động của ngân hàng mô và Trung tâm Điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người.

Nghị định số 118/2016/NĐ-CP ngày 22/7/2016 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 56/2008/NĐ-CP ngày 29 tháng 4 năm 2008 của Chính phủ quy định về tổ chức, hoạt động của ngân hàng mô và Trung tâm Điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người.

Quyết định số 2002/QĐ-TTg, ngày 10/11/2011 của Thủ tướng Chính phủ về việc thành lập Trung tâm Điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người trực thuộc Bộ Y tế.

3. Các văn bản liên ngành và văn bản liên quan của bộ, ngành

Thông tư số 23/2001/TT-BYT, ngày 22/11/2001 hướng dẫn tạm thời việc tự nguyện hiến thi thể sau khi chết và việc tiếp nhận, bảo quản, sử dụng thi thể trong các Trường đại học Y;

Thông tư liên tịch số 09/2009/TTLT-BYT-BTC, ngày 14/8/2009 của Bộ Y tế, Bộ Tài chính hướng dẫn thực hiện bảo hiểm y tế; Thông tư liên tịch số 24/2014/TTLT-BYT-BTC, ngày 14/7/2014 của Bộ Y tế, Bộ Tài chính sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư liên tịch số 09/2009/TTLT-BYT-BTC, ngày 14/8/2009 của Bộ Y tế, Bộ Tài chính hướng dẫn thực hiện bảo hiểm y tế;

Thông tư 104/2017/TT-BTC, ngày 05/10/2017 của Bộ Tài chính quy định về quản lý và sử dụng kinh phí thực hiện chế độ đối với người đã hiến bộ phận cơ thể, hiến xác.

Nghị quyết liên tịch số 03/NQLT-BYT-HCTĐ năm 2010 giữa Bộ Y tế và Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam về việc “Phối hợp thực hiện công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân, giai đoạn 2011 - 2020”.

Quyết định số 127/QĐ-BNV, ngày 04/03/2015 của Bộ trưởng Bộ Nội vụ về việc cho phép thành lập Hội Vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người Việt Nam; Quyết định số 1735/QĐ-BNV, ngày 11/11/2015 của Bộ trưởng Bộ Nội vụ về việc phê duyệt Điều lệ Hội Vận động hiến mô, bộ phận cơ thể người Việt Nam.

4. Các văn bản của Bộ Y tế

Quyết định số 43/2006/QĐ-BYT, ngày 29/12/2006 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Quy trình kỹ

thuật ghép thận từ người cho sống và Quy trình kỹ thuật ghép gan từ người cho sống.

Quyết định số 32/2007/QĐ-BYT, ngày 15/8/2007 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Quy định tiêu chuẩn lâm sàng, tiêu chuẩn cận lâm sàng và các trường hợp không áp dụng các tiêu chuẩn lâm sàng để xác định chết não.

Quyết định số 35/2007/QĐ-BYT, ngày 5/10/2007 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Quy định điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị, nhân sự đối với cơ sở tiếp nhận và bảo quản xác của người hiến.

Quyết định số 03/2008/QĐ-BYT, ngày 01/2/2008 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Quy định điều kiện về tổ chức nhân lực, cơ sở vật chất, trang thiết bị và hồ sơ, thủ tục cấp giấy phép hoạt động của Ngân hàng mô.

Quyết định số 06/2008/QĐ-BYT, ngày 14/2/2008 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Quy định tổ chức và hoạt động của Hội đồng tư vấn lấy, ghép bộ phận cơ thể không tái sinh ở người sống.

Quyết định số 07/2008/QĐ-BYT, ngày 14/2/2008 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành các mẫu đơn tự nguyện hiến, hủy đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống, sau khi chết và hiến xác; các mẫu thẻ đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể người sau khi chết và hiến xác.

Quyết định số 08/2008/QĐ-BYT, ngày 14/2/2008 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Quy định điều kiện đối với cơ sở y tế lấy, ghép mô, bộ phận cơ thể người và trình tự, thủ tục cho phép cơ sở y tế hoạt động.

Quyết định số 13/2008/QĐ-BYT, ngày 12/3/2008 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Hướng dẫn tư vấn, kiểm tra sức khỏe cho người đăng ký hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sống, hiến mô, bộ phận cơ thể ở người sau khi chết và người đăng ký hiến xác.

Quyết định số 3049/QĐ-BYT, ngày 21/8/2013 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành Điều lệ Tổ chức và hoạt động của Trung tâm Điều phối quốc gia về ghép bộ phận cơ thể người.

Quyết định số 2249/QĐ-BYT, ngày 26/6/2013 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc thành lập Ban chỉ đạo Quốc gia về Hiến, ghép mô, bộ phận cơ thể người.

Phụ lục 3:
MẪU ĐƠN ĐĂNG KÝ HIẾN TẶNG MÔ TẶNG VÀ
BỘ PHẬN CƠ THỂ NGƯỜI

MẪU 01

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

ĐƠN TỰ NGUYỆN HIẾN MÔ, BỘ PHẬN CƠ THỂ
Ở NGƯỜI SAU CHẾT/CHẾT NÃO

Kính gửi : Hội Chữ thập đỏ tỉnh, thành phố .....
hoặc Trung tâm Điều phối Quốc gia về ghép bộ phận cơ
thể người

Địa chỉ: 40 Tràng Thi – Hàng Bông – Hoàn Kiếm – Hà Nội
(Tổng đài: 1900 633 408; *Hotline: 0915 060 550; Website:*
www.vnhot.vn)

Tên tôi là : .....

Sinh ngày:.....tháng:.....năm:.....;Giới tính:.....

Địa chỉ thường trú:.....

Địa chỉ nhận thẻ qua đường bưu điện (*nếu có*):.....

Nghề nghiệp :.....; Nơi công tác
(*nếu có*):.....

Giấy CMND / Hộ chiếu số:.....;

Cấp ngày:.....

Noicấp:.....; Điện thoại:.....

Email:.....

Nếu không may gặp rủi ro bị chết, chết não (do tai nạn, do bệnh lý,...); tôi tự nguyện đăng ký hiến tặng các mô, bộ phận cơ thể người (tặng) dưới đây:

Giác mạc

Phổi

Thận

Gân

Tụy

Sụn

Tim

Da

Gan

Van tim

Xương

Mạch máu

Việc tôi tự nguyện đăng ký hiến tặng trên là do sau khi được tìm hiểu, tư vấn về chết não và hiểu rõ ý nghĩa nhân đạo của việc hiến tặng mô, tạng nhằm cứu những người không may mắc bệnh hiểm nghèo.

Việc đăng ký hiến mô, tạng này không kèm theo bất cứ một yêu cầu hoặc điều kiện nào khác.

Tôi đề nghị *Giữ bí mật* hoặc *Không giữ bí mật* danh tính của tôi đối với người nhận mô, tạng và với các cơ quan truyền thông.

Tôi viết đơn này trong trạng thái tinh thần hoàn toàn minh mẫn, tỉnh táo và xin chịu trách nhiệm trước pháp luật về cam kết của mình .

Trân trọng cảm ơn./.

....., ngày..... tháng..... năm 20...

Người làm đơn

(*Ký, ghi rõ họ tên*)

“Chung tay vì sự sống”

TRUNG ƯƠNG HỘI CHỮ THẬP ĐỎ VIỆT NAM

82 Nguyễn Du, Hai Bà Trưng, Hà Nội

Điện thoại: 024.39428907 (máy lẻ: 300)/ 39427470

E-mail: Healthcarevnrc@gmail.com